

Nr. 9 // 2014

Prosa bladet

De it-professionelles fagblad

W E L C O M E
TO *Fabulous*
HACK VEGAS
NEVADA

Læs om hacker-
konferencen Defcon [s.24-29]

Få direkte indflydelse på PROSA [s.15]

Tema:

CSC skal betale millioner til
PROSA-medlemmer [s.16-21]

PROSA

Af Niels Bertelsen
formand
[nib@prosa.dk]

Hjælp nu de ledige

En ny opgørelse fra a-kasserne viser, at tæt ved 10.000 ledige har mistet dagpengene i første halvår 2014. Det er langt flere end den oprindelige prognose for, hvor mange ledige der i løbet af hele 2014 ville miste dagpengene - ja, selv mere end A-kasserens Samvirke havde forventet.

I alt har næsten 44.000 ledige mistet dagpengene siden 1. januar 2013 og heriblandt desværre også mange PROSA-medlemmer.

Det har ikke skortet på advarsler om konsekvensen af dagpengereformen, og hver gang, der laves en prognose for, hvor mange der falder ud, overhaler virkeligheden prognoserne. Selv om det må formodes, at nogle af de 44.000, der er faldet ud af dagpengesystemet, har fået arbejde igen, er det uacceptabelt, fordi det er så voldsomt et antal. Regeringen må simpelthen anerkende, at forventningen om et forestående opsving, som dagpengeforringelserne blev begrundet med, ikke holdt stik. Det betyder, at forringelserne er blevet rullet ud på et tidspunkt med lav beskæftigelse.

Der er derfor et skrigende behov for, at dagpengereformen lempes. Med så mange, der er faldet ud, og så mange, der risikerer at falde ud, kan vi ikke vente på, at den af regeringen nedsatte dagpengekommission engang med udgangen af 2015 får gjort sit arbejde færdigt.

Der er brug for initiativer her og nu. Det skal som minimum være nemmere at optjene retten til igen at være på dagpenge, og derfor skal kravet om 52 ugers arbejde tilbage til de tidligere 26 ugers genoptjeningsret, ligesom der skal være bedre muligheder for supplerende dagpenge. De mange ledige, der er i farezonen for at ryge ud, skal

også have mulighed for fortsat forsørgelse, så om ikke andet bør den midlertidige arbejdsmarkedsydelse forlænges, indtil der forhåbentlig kommer en varig løsning på dagpengeproblematikken. Mange af dem risikerer nemlig at stå helt uden indkomst i takt med, at de opbruger retten til den midlertidige arbejdsmarkedsydelse.

Det er så noget beskæmmende at høre, at regeringen for indeværende ikke agter at gøre noget ved dagpengesystemet. På trods af, at de lappeløsninger, - som regeringen ellers har kaldt dækkende - har vist sig netop at være lappeløsninger, er der ikke vilje til at få løst de åbenlyse problemer. I stedet lokker regeringen fagbevægelsen med et

øget fradrag for fagforeningskontingentet i håbet om, at det så kan få kritikken til at forstumme.

Jeg håber ikke, at det er en taktik, der lykkes. Ikke at jeg har noget imod at få et højere fradrag til medlemmerne, men det må under ingen omstændigheder ske på bekostning af mennesker, der trænger

til hjælp fra os. Det gavner ikke en eneste udfalden ledig, at fagforeningsfradraget stiger, og de penge, der skal bruges på fradraget, ser jeg hellere brugt på at sikre de udfaldne ledige bedre vilkår.

Vi skal væk fra, at ledighed er den enkeltes problem og fra at betragte ledige som sociale klienter. Det er de ikke. Deres problem er mangel på arbejdspladser, og vi skal derfor fortsætte kampen for, at ledige medlemmer kan forblive i et dagpengesystem, der både kan give dem det fornødne forsørgelsesgrundlag, og som kan støtte dem i at finde et nyt arbejde.

"Der er et skrigende behov for, at dagpenge-reformen lempes"

Prosabladet: Adresse: Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V, tlf.: 33 36 41 41, fax 33 91 90 44, prosabladet@prosa.dk **Redaktion: Ansvarshavende redaktør:** Kurt Westh Nielsen, kwn@prosa.dk **Journalist** Stine Nysten, sny@prosa.dk **Korrekturlæser** Lene Sekjær **Grafiker** Claus Andersen, Kindly **Udkommer:** En gang hver måned undtagen i juli måned **Næste gang:** 15. oktober **Læserbreve/debatindlæg:** deadline: 19. september **Offentliggøres et indlæg,** vil det blive redigeret efter retningslinjer vedtaget af redaktionen. Disse retningslinjer kan læses på prosa.dk/link/23 **Indlæg,** der fremføres i signerede artikler, er ikke nødvendigvis dækkende for redaktionens opfattelse **Synspunkt** på side 2 stilles til rådighed for Hovedbestyrelsen **Prosabladet** modtager gerne input og tips fra læserne på redaktion@prosa.dk **Klageadgang:** Ønsker du at klage over håndteringen af henvendelser til redaktionen eller generelle stofprioriteringer, kan du læse mere om den procedure på prosa.dk/link/23 **Redaktionsudvalg: Formand:** Peter Ussing: peter.ussing@gmail.com **Næstformand** Vidir Gudmundsson **udvalgsmedlemmer:** Lars Ravn-Larsen, Stani Sztuk og Renu Kumar **Announcer:** DG Media a/s, tlf.: 70 27 11 55, epost@dgmedia.dk **Teknisk produktion og tryk:** Kindly **Forsideillustration:** Claus Andersen / Shutterstock

”Det er komplet uforståeligt, at CSC ikke blot anerkender, at de har tabt sagen og betaler den fulde pris”

John Jørgensen, faglig konsulent i PROSA

Se alle tidligere blade på Prosa.dk

Indhold

IT-AKTUELT

Glemt pensionsbidrag skal betales af arbejdsgiveren 04

Lyssignaler kan hackes.

Den hårdeste sikkerhedsnød er onde USB-sticks 06

It-sikkerheden er styrket, på papiret.

SOFTWARE

Strimler og stumper afslører Janukovitjs hemmeligheder 08

Mennesker er bedre end software, når korrupsionen blandt Ukraines tidligere herskere skal dokumenteres, siger Denis Bigus, der er undersøgende reporter i Ukraine.

ARBEJDSMARKED

Stor stigning i it-professionelle under erhvervsuddannelse 10

På 10 år er antallet af unge i PROSA, der vælger at uddanne sig som enten datatekniker eller it-supporter, steget fra 80 til lige under 400.

CSC skal betale millioner til PROSA-medlemmer 16

En faglig voldgift har dømt CSC til at hive et tocifret millionbeløb op af lommerne og aflevere pengene til nuværende og tidligere ansatte PROSA-medlemmer.

IT-SIKKERHED

DDoS-angreb ødelagde skolens temadage 12

To elever på Aabenraas 10. klasse-center blev taget i at lægge skolens internetforbindelse ned med et DDoS-angreb.

Hackerkrig i Las Vegas 24

Robert Larsen har været til hackerkonferencen Defcom CTF. Læs hans dagbog fra Sydens By.

ARBEJDSVILKÅR

Ingen løn for overarbejde til Japans it-folk 30

Japans regering vil med en ny lov skabe et mere fleksibelt arbejdsmarked, der vil gøre op med overarbejdsbetaling for visse erhverv – heriblandt it-folk.

Indtjening frem for alt 33

Kampen imod softwarepatenter og for datasikkerhed er klassiske PROSA-holdninger, som bliver udfordret af en ny handelsaftale kaldet TTIP

AKTIVITETER

Kurser og foredrag 36

Få helt styr på at sælge din ide, find ud af, om du har en leder i maven, kom til intro til OpenStack, og hør om digitale tendenser.

Glemte pensionsbidrag skal betales af arbejdsgiveren

Højesteret har netop afsagt en opsigtsvækkende dom, der betyder, at det ikke kan komme en ansat til skade, at en arbejdsgiver har glemt at indbetale til den pågældendes pensionsopsparing. Når fejlen opdages, skal arbejdsgiver ikke bare betale sin egen del, men også medarbejderdelen - også selvom medarbejderandelen i stedet er blevet udbetalt som løn. Samtidig slog Højesteret fast, at arbejdsgiveren ikke kan kræve tilbagebetaling af den for meget udbetalte løn. Det kan kun komme på tale, hvis medarbejderen har været i ond tro, oplyser jurist i PROSA Lisa Dalsager.

– Eksempelvis er en medarbejder ifølge flere overenskomster først berettiget til pension efter ni måneders ansættelse. Men der kan være tilfælde, hvor medarbejderen allerede i andet ansættelsesforhold har optjent ret til pension, og så er det medarbejderens ansvar at oplyse dette til arbejdsgiveren. Gør han ikke det, er det et eksempel på 'ond tro', siger hun.

sny

Lyssignaler kan hackes

Scenariet, hvor hackere skaffer sig adgang til en storbys lyssignaler og rider på en grøn lysbølge i flugtbilen for efterfølgende at få trafikken til at bryde sammen, er ikke taget fra en fantasifuld action-thriller. Amerikanske forskere fra University of Michigan har påvist tre slags sårbarheder, efter at de hackede op mod 100 trafiksignaler baseret på trådløs teknologi. Forbindelserne var ukrypterede, de anvendte default-brugernavne og passwords, som kunne opspores online, og de rummede adgang til en fejlretningssport, som var nem at angribe.

– De sårbarheder, vi opdagede i infrastrukturen, kan ikke tilskrives, at en enkelt enhed var fejlbehæftet eller systemet som sådan dårligt designet. De viser snarere en gennemgående mangel på sikkerhedstænkning, siger lederen af forskerteamet, J. Alex Halderman, til magasinet Technology Review.

Forskerne afslørede, at enhver med trådløst udstyr beregnet til datakommunikation på 5,8 gigahertz-frekvensbåndet kunne tilgå hele det ukrypterede netværk via et enkelt adgangspunkt. Hermed var det muligt at udløse grønne bølger på lyssignalerne og trigge en fejlhåndteringstilstand, som fik trafiklysene til generelt at blinke rødt.

Også i Danmark?

Herhjemme bekræfter afdelingsleder Stine Bendsen hos Vejdirektoratet, at man er opmærksom på de sikkerhedsmæssige aspekter ved lyssignaler:

– Ærlig talt kan vi selvfølgelig ikke garantere, at man ikke kan hacke sig ind. Men vi har heldigvis ikke oplevet det. Problemstillingen er ikke ny for os, og vi arbejder hele tiden med at forbedre sikkerheden, konstaterer hun.

Ifølge Stine Bendsen har Vejdirektoratet generelt fokus på it-sikkerheden og risikovurderinger i sine systemer – ikke mindst trafikledelsessystemerne.

– Man kan aldrig gøre nok på området, men en konkret ting, som vi er ved at rulle ud, er alarmer på vores vejsideudstyr, så der kommer alarm-meldinger på vores skabe, hvis nogen bryder ind for at hacke direkte på vores udstyr. På signalområdet er der forskellige niveauer af alvor. Når vi fjernovervåger, kan man ikke fjernstyre de basale sikkerhedsmæssige funktioner – for eksempel, at der er grønt signal for alle. Det lader sig kun styre helt ude ved det enkelte signalanlæg, lyder kommentaren fra Vejdirektoratet.

kwn

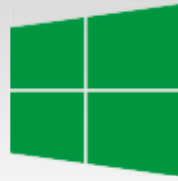
Bliv systemudvikler på Microsofts .NET platforme

Windows Server 2012
Server

Windows 8
Desktop

Windows RT
Tablet

Windows Phone
Smartphone

Bliv certificeret Microsoft .NET developer

Windows Phone 8 medfølger på kurset MS-901

Microsoft Surface medfølger på kurset MS-480

Microsoft .NET/C#/Web programming

Kursusnr.	Titel	Pris / Dage	Startdatoer
MS-480	Programming in HTML5 with JavaScript and CSS3	19.900 kr. / 5 d	29/9 + 3/11
MS-483	Programming in C#	18.500 kr. / 5 d	8/9 + 10/11
MS-484	Essentials of Developing Windows Store Apps Using C#	19.900 kr. / 5 d	22/9
MS-485	Advanced Windows Store App Development Using C#	18.500 kr. / 5 d	20/10
MS-486	Developing ASP.NET MVC 4 Web Applications	18.500 kr. / 5 d	17/11
MS-487	Developing Windows Azure and Web Services	18.500 kr. / 5 d	22/9

Få mere info på superusers.dk/dotnet.htm eller ring 48 28 07 06

Windows Phone 8 Programming Specialist

Kursusnr.	Titel	Pris / Dage	Startdatoer
MS-901	Windows Phone 8 Programmering Grundkursus	8.900 kr. / 2 d	4/9 + 17/11
MS-902	Windows Phone 8 Programmering Workshop	11.100 kr. / 3 d	17/9
MS-904	Windows Phone 8 Programmering af brugergrænseflade ...	11.100 kr. / 3 d	8/10
MS-905	Windows Phone 8 Programmering Videregående	11.100 kr. / 3 d	29/10

Få mere info på superusers.dk/windows_phone_8.htm eller ring 48 28 07 06

Den hårdeste sikkerhedsnød er

ONDE USB-sticks

USB-specifikationerne er en af de mest universelle it-standarder, som gør det muligt at fragte data og programmer rundt på tværs af alskens it-platforme. Men specifikationerne har en akilleshæl, sådan som det nyligt er påpeget af det tyske sikkerhedsfirma SR Labs.

– Da mange forskellige enheder kan forbindes med den samme type connector, kan en slags enhed forvandle sig til en helt anden med udvidet og ondartet funktionalitet, helt uden at brugeren opdager det, skriver SR Labs i et blogindlæg med overskriften BadUSB.

Ifølge blogindlægget er dette muligt ved at omprogrammere kontrol-chippen i USB-enheden. Nogle af de mest udbredte kontrol-chips rummer ikke nogen beskyttelse mod en sådan omprogrammering. Dermed kan eksempelvis hukommelsesenheder bruges til decideret ondartede formål.

Omprogrammeringen kan for eksempel betyde, at USB-enheden kan efterligne et tastatur og taste kommandoer på vegne af en indlogget bruger eller installere malware. USB-enheden vil også kunne spoofe et netværksskort og ændre computerens DNS-indstillinger til

at omdirigere nettrafik eller sørge for at starte en virus, når computeren tændes. Den virus kan inficere computerens operativsystem, inden det booter.

Ingen kur

Det værste er, at beskyttelsesmulighederne ifølge SR Labs er stærkt begrænsede. Malware-scannere kan ikke tilgå den firmware, som kører på USB-enheder. Scanning af mistænkelige processer på en computer er vanskelig, fordi en ond-sindet USB-enhed blot ligner en almindelig USB-enhed, som brugeren tilslutter.

Så hvad kan man gøre, inden man fylder alle USB-sticks med epoxy? Sikkerhedsekspert Paul Duckling fra sikkerhedsfirmaet Sophos bekræfter over for Newsfactor.om, at sikkerhedstruslen har eksisteret i årevis.

– Hvis du gerne vil have etableret en sikkerhedsbro til USB-enheder, skal du se på beskyttelse mod datalækager og overveje at bruge kryptering, konstaterer han.

kwn

It-sikkerheden er styrket, på papiret

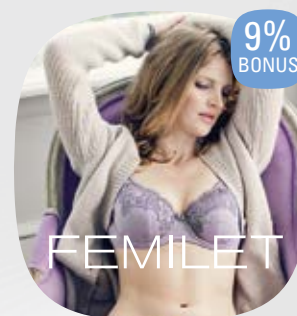
Danske virksomheder skruer tilsyneladende op for it-sikkerheden. Men mange firmaer tester ikke, om it-sikkerheden nu også fungerer i praksis. Det viser den nye undersøgelse IT i praksis 2014 fra Rambøll Management Consulting og DANSK IT. Den årlige undersøgelse af it-sektoren er den største herhjemme og dokumenterer i år, at det kniber med at omsætte it-sikkerhed på papiret til praksis. Godt 80 procent af virksomhederne har en formel teknisk it-sikkerhedspolitik, der også styrer brugernes adfærd.

Men blot 56 procent tester it-sikkerheden. Og kun 20 procent af firmaerne gennemfører test af, om medarbejderne efterlever givne retningslinjer.

– Det er bekymrende, at så mange ikke tester, om it-sikkerheden fungerer i praksis. Mange sager om læk af cpr-numre viser, at det er centralt for it-sikkerheden, at man kontrollerer om ansatte efterlever retningslinjer og gennemfører tekniske sikkerhedstest, siger Per Andersen, adm. direktør, DANSK IT. Mere om undersøgelsen www.dit.dk.

kwn

f | SPAR PENGE

Bonus hver dag - kort og godt!

Medlemmer af Forbrugsforeningen sparer penge hver dag. Det kan du også. Uanset om det er mobiltelefoni, brændstof til bilen, smykker eller rejser, har du mulighed for at optjene bonus.

Bliv medlem - på fbf.dk

5 stærke grunde

- Optjen bonus 4.600 steder over hele landet – se hvor på fbf.dk
- Find bonus, hvor og når som helst – benyt Forbrugsforeningens app
- 400 webshops, der har åbent hele døgnet
- Optjen bonus på stort set alt, i mere end 140 brancher
- Bonus på alt i forretningen – også det på tilbud!

Meld
dig ind på
fbf.dk

Strimler og stumper

afslører Janukovitjs hemmeligheder

Mennesker er bedre end software, når korruptionen blandt Ukraines tidligere herskere skal dokumenteres. Journalister og aktivister samler beviserne i en stor åben database, som alle kan grave i.

Af Trine Smistrup
 [prosabladet@prosa.dk]
 Foto: Sebastian Gobert

50 sorte affaldssække fyldt med stumper og strimler af makulerede dokumenter har givet jackpot for de ukrainske journalister, der er i gang med at dokumentere den tidligere elites skalten og valten med landets værdier. Men det kommer til at tage år at vriste alle hemmelighederne ud af papirerne – for det vil kræve både hænder og hoveder samt software, der er meget bedre end det nuværende.

Denis Bigus ved det. Han er undersøgende reporter og har nu i over to måneder koordineret arbejdet med at få samlet småstykker til hele dokumenter. De har testet forskellig software, der skulle kunne tolke stumperne og samle dem, men foreløbig er konklusionen: "I dag har vi ikke noget redskab, der er så stærkt som mennesker."

Sækkene er blot en del af det materiale, som ukrainske journalister fik fingre i, da præsident Viktor Janukovitj kastede magten fra sig i februar og flygtede til Rusland. To dage tidligere var Sergei Kurchenko forsvundet – en 28-årig multimilliardær, der var tæt forbundet med præsidenten. Inden havde han og hans folk nået at makulere kritiske dokumenter – men ikke at skaffe sig af med papiraffaldet. Reporterne fandt sækkene, da de snusede rundt i Kurchenkos forladte firma og fik dem hurtigt bragt til et sikkert sted i byen.

Deres Facebook-appel om hjælp gik viralt i Kiev. Siden har dusinvis af frivillige hjulpet med at sortere, rekonstruere og sætte stumperne op på farvet papir og plastikark, så de kan blive scannet og analyseret.

"Det er ligesom at arbejde med Photoshop – det kræver en mus og en hjerne, og det laver intet, uden at du selv er med"

Denis Bigus, undersøgende reporter i Ukraine

---

yanukovychleaks.org

Ukraines tidligere præsident Viktor Janukovich flygtede 22. februar 2014. Inden forsøgte han og hans ansatte at ødelægge belastende dokumenter ved at smide dem i et vandreservoir på hans ejendom Mezhygirya. Offentligheden trængte ind på ejendommen senere samme dag, og journalister fik tilkaldt dykkere til at redde dokumenterne op af vandet. Med hjælp fra det nationale bibliotek og med støtte fra internationale NGO'er lykkedes det at få tørret og bevaret alle dokumenter og offentliggjort dem online. Der er i dag over 23.000 dokumenter på yanukovychleaks.org.

Arbejdet foregik i samarbejde mellem undersøgende ukrainske journalister, der normalt konkurrerer, men her blev enige om at redde dokumenterne først og konkurrere senere. Papirerne har dokumenteret bestikkelse, hvidvaskning af penge, offshore-konti, skatteunddragelse og rapporter om blandt andet overfald på kritiske journalister. Ukraine har et stærkt miljø for undersøgende journalistik, blandt andet fordi det dansk-finansierede projekt SCOOP siden 2002 har støttet undersøgende journalistik med penge og uddannelse.

– Vi har allerede gode resultater, og vi kan bevise en masse, vi ikke kunne bevise før, siger Denis Bigus.

De frivillige har fundet nye navne på både personer og firmaer samt beskrivelser af arbejdsgangen med hvidvaskning af penge. Og ikke mindst beskrivelser af, hvordan handlen med store ukrainske oligarker foregik. Men software, der kan skabe mening i de tusindvis af papirstykker, har de ikke fundet. Der var store forhåbninger til programmet Unshredder, og senere har gruppen testet eksperimentel software dels fra USA, dels fra en ukrainsk programmør. Men konklusionen er: Det er for langsomt – endnu da.

– Et program er måske en dag om at analysere et ark, og det kræver samtidig et eller to menneskers tid, fortæller Denis Bigus.

– Det er ligesom at arbejde med Photoshop – det kræver en mus og en hjerne, og det laver intet, uden at du selv er med. Programmerne kan sortere efter farve, kanter og vinkel på teksten, så det hjælper, men det er ikke nok. Man kan ikke bare trykke på knappen og få et færdigt dokument, siger han.

Tålmodighedsarbejde

Ifølge Denis Bigus er der simpelthen ingen software, der kan rekonstruere fra alle de småstykker. I en søk er der tusindvis af stumper og dermed milliarder af kombinationsmuligheder. Og så går programmet lidt amok.

– Det minder lidt om et skakprogram, hvor programmet skal vide, hvilket træk der er bedst af en million muligheder. Men algoritmerne er ikke gode nok endnu til at foretage dette valg, siger han.

Men ukraineren er ikke særlig bekymret over softwareproblemerne. De vrister hemmeligheder fra papirerne alligevel, og imens bliver softwaren forbedret, så det en dag vil kunne håndtere udfordringen.

Så meget mere imponeret er han over de mennesker, der troligt stiller dagligt eller ugentligt for at hjælpe med at kli-

stre papirstumper og strimler op, så de kan blive analyseret – nu eller senere. De er frivillige og kommer efter arbejde og i weekenderne – selv arbejder han på Zik TV i Kiev.

– Nogle er kommet næsten hver dag, og de kender efterhånden dokumenterne. Der kommer nogle fra et retslaboratorium, og jeg er enormt imponeret over, hvor hurtigt de kan samle disse små stykker. Jeg fatter ikke, hvordan de gør det, men de tager bare en pincet, tager de rigtige stykker og limer dem ind det rigtige sted, siger han.

Efterhånden har de samlet adskillige hundrede dokumenter, og de scannes straks og lægges online i databasen på Yanukovychleaks.org. Her forenes de med de tusindvis af dokumenter, som blev reddet fra eks-præsidentens palads, Mezhygirya, efter hans flugt (se faktaboks). Foruden at gøre dokumentationen om styrets korrupsion åben og tilgængelig sikrer projektet, at materialet findes på en server uden for landet. Projektet fik i maj i år prisen for "Best of Online Activism", som uddeles af den tyske broadcaster Deutsche Welle.

Software bliver bedre

Men det er ikke alle dokumenter, der kan rekonstrueres nu. Hvis de er i helt smalle strimler og konfettibidder, er det menneskeligt – og tidsmæssigt – umuligt nu. Men Denis Bigus er optimistisk:

– Vi klistrer dem op, scanner dem og opbevarer dem. En dag får vi software til at gøre arbejdet. Producenterne arbejder på at forbedre programmerne, og vi samarbejder med dem, så måske er det ikke det store problem i fremtiden.

Han vurderer, at det forberedende arbejde med at klarlægge de enkelte bidder af tekster kan give resultater om få år.

– Jeg tror, at vi måske i 2017 har et program, der kan rekonstruere dokumenterne. Det er bare et spørgsmål om tid, konstaterer han.

Stor stigning

i it-professionelle under erhvervsuddannelse

Unge, der vælger at uddanne sig som enten datatekniker eller it-supporter, bliver der flere og flere af i PROSA. På 10 år er antallet steget fra 80 til lige under 400.

Af Stine Nysten
[sny@prosa.dk]

På trods af den altoverskyggende tendens blandt unge it-folk til at vælge en længerevarende uddannelse får PROSA flere og flere studiemedlemmer, der er påbegyndt en erhvervsuddannelse. Faktisk var omkring 400 medlemmer i foråret 2014 i gang med en uddannelse til datatekniker eller it-supporter. Det svarer til 6,2 procent af PROSAs samlede studenterskare. I 2004 var blot 80 studerende i gang med en erhvervsuddannelse.

– Vi kan godt mærke, at antallet af lærlinge har været voldsomt stigende, siger faglig konsulent i PROSA Michael Gorm Nielsen.

Han har i mange år arbejdet med erhvervsuddannelserne og er dermed PROSAs specialist i elev- og lærlingeforhold.

– Jeg synes personligt, at det er dejligt, at vi har den del af faget med. De erhvervsuddannede er også en del af it-branchen, og det giver en mangfoldighed i vores medlemsskare, siger han.

En erhvervsuddannelse er en såkaldt vekseluddannelse, hvor man skifter mellem skoleophold og praktik ude på en arbejdsplads. Det betyder, at lærlingene skriver en uddannelseskontrakt med en virksomhed. Dermed støder lærlingen på andre problematikker end de øvrige medlemmer af PROSA/STUD. For allerede i løbet af deres læretid kan de løbe ind i problemer, som ellers er forbeholdt færdiguddannede it-folk, såsom konkurs, bortvisning eller problemer med lønnen.

I PROSAs juridiske afdeling er der også kommet flere lærlingesager.

– Det er ikke, fordi lærlinge er dem, der kimer os ned. Ud af 10 studenterhenvendelser vil jeg tro, at en er fra en lærling. Men lærlingesagerne er de tungeste. Jeg vil vurdere, at halvdelen af den tid, vi i juridisk afdeling bruger på henvendelser fra studerende, går med at hjælpe lærlinge, som er rendt ind i problemer ude på arbejdspladsen, siger Jesper Borre, der er jurist i PROSA.

Kompliceret løn

Et af de største problemer, som juristerne skal hjælpe lærlinge med, er løn.

Dels er lønnen fastsat via Industriens Overenskomst, og den reguleres i marts. Men derudover stiger lærlingens anciennitet for hvert år, han har studeret. Så hvis en lærling er startet på sin uddannelse i august, skal hans løn reguleres både i august og i marts.

– Det kan meget nemt gå galt ude i virksomhederne, hvis de ikke er obs på dette. Og så får lærlingen ikke den lønstigning, han er berettiget til. Det får så også betydning på indbetalingen til blandt andet pension, forklarer Jesper Borre.

Han mener ikke, at problemerne opstår af ond vilje fra arbejdsgiverens side. Det er bare meget komplicerede regler. Og når det først er gået galt, er det et pillearbejde at få rettet op på det.

Ifølge Michael Gorm Nielsen bærer lærlingen også et ansvar for at sætte sig godt ind i tingene.

– Som lærling bør man vide, hvad der gælder for en, og reagere, hvis man ikke får det, man har krav på, siger han.

Du kan få svar på en række spørgsmål om at være lærling i PROSAs LærlingeABC, som du kan finde på <https://www.prosa.dk/raadgivning/ansaettelse/laerlinge-abc/>
Både lærlinge og virksomheder kan se meget mere om det at have en lærling her: <http://www.industriensuddannelser.dk/uddannelser/stroemstringogit/>

”Som lærling bør man vide, hvad der gælder for en, og reagere, hvis man ikke får det, man har krav på”

Michael Gorm Nielsen, faglig konsulent i PROSA

Er lærlingen ansat i en privat virksomhed, er det Industriens Overenskomst, der gælder. På det offentlige område er man dækket af enten statens eller regionernes og kommunernes overenskomst. De fleste vilkår, der gælder de uddannede ansatte, gælder også lærlinge, såsom overarbejdsregler, fridage og meget mere.

Uopsigelig kontrakt

Bliver man som lærling utilfreds med sit arbejde eller arbejdsgiveren, kan man ikke bare tage sit tøj og gå.

– Det specielle ved lærlinge er, at de er på en uopsigelig kontrakt, når de har skrevet under og prøvetiden er overstået, siger Michael Gorm Nielsen.

Som udgangspunkt kan en lærling således hverken sige op eller fyres.

– Men misligholdelse kan komme på tale, hvis lærlingen eksempelvis ikke får løn, eller han ikke lærer det, han skal. Så kan vi hjælpe lærlingen med at komme ud af aftalen. Lærlingen kan naturligvis miste sin læreplads, hvis han eller hun selv groft misligholder sin uddannelsesaftale. Det er ikke anderledes end for alle andre ansatte, siger Michael Gorm Nielsen.

Det allervigtigste for en lærling er ifølge Michael Gorm Nielsen at tilegne sig det, der skal til for kunne beherske sit fag. Og der er desværre dårlige lærepladser, hvor det ikke sker.

– Men man har kun et skud i bøssen. Så havner man på en dårlig læreplads, kan det ende med, at man får en dår-

lig faglig uddannelse, og så står man rigtig skidt, når man efterfølgende skal ud og finde et job som udlært, siger han.

Hjælp en lærling

Men det kan være svært at få fingre i en læreplads. Helt generelt falder antallet af lærepladser landet over inde for alle fag, mens antallet af lærlinge i nødløsningen skolepraktik stiger.

– Det er meget trist, for faget lærer man ude på arbejdspladserne. I mine øjne er skolepraktikken en absolut nødløsning, for man lærer altså at blive en god håndværker ude i virksomhederne.

Det lærer man ikke på skolen, siger Michael Gorm Nielsen.

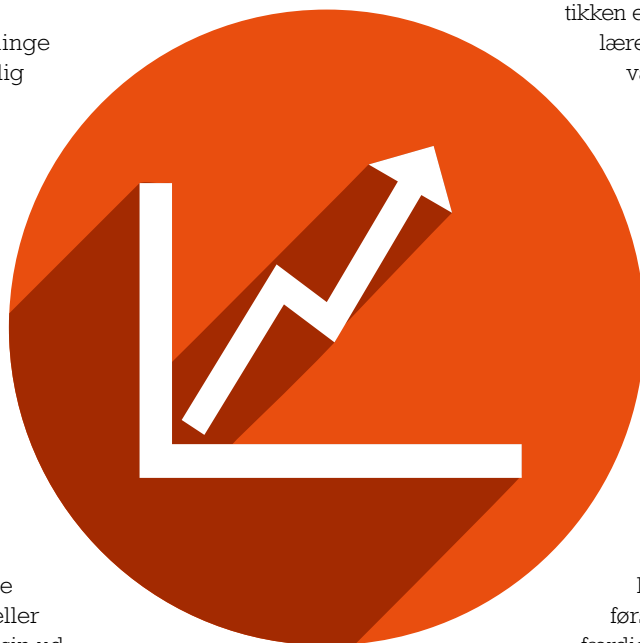
Han har derfor en opfordring til samtlige af PROSAs medlemmer.

– Tænk over, om I ikke godt kunne tage en lærling ind der, hvor du arbejder, og bring det op for chefen. For mange arbejdsgivers vedkommende handler det ganske enkelt om, at de ikke kender nok til det at have en lærling. De tror, det er besværligt eller tænker måske, at de først gider have dem, når de er færdiguddannede, siger han.

Men der er faktisk en række fordele ved at tage en lærling ind. Eksempelvis får arbejdspladsen et tilskud, hvis de opretter en ny læreplads,

ligesom en lærling kan give et frisk fagligt pust på enhver arbejdsplads. Ønsker du og din virksomhed at finde ud af mere, kan I henvende jer til sekretariatet for Industriens Uddannelser, der netop yder vejledning i forbindelse med lærepladser.

– Du kan selvfølgelig også kontakte os. Vi hjælper med alt, hvad vi kan, siger Michael Gorm Nielsen.

DDoS-angreb

ødelagde skolens temadage

To elever på Aabenraas 10. klasse-center blev taget i at lægge skolens internetforbindelse ned med et DDoS-angreb. Skolen fik en ekstra fiberforbindelse og skærpede retningslinjerne for misbrug af netværket.

Af Stig Andersen

[prosabladet@prosa.dk]

Der havde i forvejen været lidt problemer med netværket på 10. Aabenraa, kommunens 10. klasse-center, så der ringede ikke nogle større alarmklokker i efteråret 2013, da de første uregelmæssigheder viste sig.

Det administrative personale var de første til at mærke det. Forbindelsen til rådhuset blev langsom, gik af og til helt ned, og IP-telefonien led også. Undervisningsnettet var også ramt, da det kørte over samme forbindelse som det administrative net. Tankerne gik endnu ikke i retning af et ondsindet angreb, men det kom de til.

Den 11. november, på førstedagen af et todages temaforløb om kommunalvalget, hvor netadgang var en helt afgørende forudsætning, var nedbruddet totalt. Eleverne blev sendt hjem lidt over middag, og andendagen blev gennemført med de forhåndenværende midler.

10. Aabenraa var ikke ene om at være ramt. Skolen havde kun en enkelt fiberforbindelse til deling med tre andre kommunale institutioner, som derfor oplevede lignende problemer.

– Da undervisningsnettet to dage i træk var nede, blev vi klar over, at der var noget helt galt, fortæller Helle Smidt, skoleleder på 10. Aabenraa.

Fiberleverandøren SYD ENERGI blev kontaktet, og der blev sat overvågning på nettrafikken. Det viste sig, at der i perioder blev sendt 3 Gbit-trafik ned mod skolens 100 Mbit-port, og at trafikken mod skolens offentlige IP-adresse kom fra et meget stort antal IP-adresser.

– Da vi konstaterede, at skolen blev ramt af den mængde trafik, satte SYD ENERGI yderligere sniffere på for at komme dybere ned i sagen, og skolen, SYD ENERGI og vi selv satte os sammen for at beslutte næste skridt, fortæller Kristian Winter Asmussen, it-medarbejder i Aabenraa Kommunes it-afdeling.

En ekstra fiberforbindelse

I første omgang blev yderligere angreb afværget ved at skifte skolens IP-adresse et antal gange, men det var naturligvis ikke en blivende løsning.

– Løsningen i forhold til det administrative net blev at splitte trafikken op på to fiberlinjer - en til den offentlige internetforbindelse og en til administrationens forbindelse, der går via en VPN-tunnel til rådhuset, fortæller John Hoeg, it-medarbejder i Aabenraa Kommunes it-afdeling.

På de fleste andre skoler i kommunen har man stadig kun en linje, og der er ikke taget en principiel beslutning om at ændre på det.

– Der kan ligge nogle fornuftige økonomiske overvejelser bag beslutningen om at nøjes med en linje, men i forhold til den type angreb, som vi nu har oplevet, er det jo ikke specielt smart, siger Kristian Winter Asmussen og tilføjer, at der allerede inden angrebet mod 10. Aabenraa var overvejelser i retning af at lade kommunens institutioner køre via MPLS (Multi Protocol Label Switching).

– Overvejelser om MPLS udspringer egentlig ikke af et spørgsmål om sikkerhed. Men ved at den admi-

"Der kan ligge nogle fornuftige økonomiske overvejelser bag beslutningen om at nøjes med en linje, men i forhold til den type angreb, som vi nu har oplevet, er det jo ikke specielt smart"

Kristian Winter Asmussen, it-medarbejder, Aabenraa Kommune

nistrative forbindelse på den måde kommer lidt "ind ad bagvejen", vil man også have et bedre værn mod angreb, siger Kristian Winter Asmussen.

Som i en del andre tilfælde blev de skyldige bag angrebet ikke fundet ad teknisk vej. Hvis man har sørget for, at ens klassekammerater kan slippe for en hel eftermiddags undervisning, har man lyst til at prale lidt med det, og det blev derfor forholdsvis nemt at finde frem til de to elever, der havde sat det hele i gang.

At det er blevet meget enkelt at iværksætte et DDoS-angreb, kan skoleleder Helle Smidt bekræfte. De to elever viste hende, hvordan de havde udført angrebet, og det krævede på ingen måde den store ekspertise.

– Denne sag bevirkede, at vi straks fik ændret skolens retningslinjer for brug af it i alle sammenhænge, således at vi som skole nu konsekvent og med det samme anmelder DDoS-angreb til politiet. Konsekvensen af misbrug er dermed helt klar for alle, siger Helle Smidt.

Værn hos udbyderen

Kristian Winter Asmussen og John Hoeg er ikke tvivl om, at forsvaret mod et network-flooding-angreb, som 10. Aabenraa blev ramt af, nødvendigvis skal ligge hos internetudbyderen.

– Vi kan jo godt sætte noget prioritering op i vores netværk, men hvis vi bliver ramt af flere gange den båndbredde, vi har til rådighed, går det hele jo under alle omstændigheder ned, siger Kristian Winter Asmussen, og John Hoeg supplerer:

– Det er vigtigt at stoppe angrebene så tæt på kilden som muligt, men udbydere skal jo også have en konfiguration, der kan sprede belastningen, så de ikke også bliver ramt – og det er teknisk muligt i dag.

Ud over opsplitningen i to linjer og de skærpede retningslinjer for brug af skolens netværk har angre-

bet mod 10. Aabenraa ikke givet anledning til større tekniske eller organisatoriske ændringer.

– Man kan selvfølgelig overveje generelt at have to linjer ind til skolerne, men derudover har angrebet nok først og fremmest skærpet vores opmærksomhed på den trussel, som DDoS-angreb udgør, siger Kristian Winter Asmussen.

Tekniske løsninger er heller ikke nødvendigvis det eneste svar.

– I bund og grund handler det jo om den it-dannelse, som eleverne – og befolkningen i det hele taget – skal have bibragt. Der skal være en forståelse af, at det her har store konsekvenser, og at man kan blive straffet for det, siger John Hoeg.

Helle Smidt deler den holdning.

– Vi forsøger at imødegå truslen med oplysning og nedskrevne retningslinjer. Man kan synes, det er træls, at der skal skrives så meget ned om konsekvenserne, men det må vi jo så gøre og i øvrigt huske løbende at informere om det over for elever og forældre, siger hun.

Stor stigning i DDoS-angreb

1. kvartal 2014 sammenlignet med 1. kvartal 2013

- 47 % stigning i antal angreb
- 68 % stigning i infrastrukturangreb (network-flooding)
- 21 % fald i angreb mod applikationslaget
- 133 % stigning i gennemsnitlig peak båndbredde på angrebene

Kilde:

Prolexic Quaterly Global DDoS Attack Report – Q1 2014

DDoS-network-flooding er bare for nemt

DDoS-as-a-Service er nu så nemt tilgængelig på nettet, at selv it-ukyndige personer kan lægge internetforbindelser ned. Modsvaret er en blanding af teknik og digital dannelse.

Af Stig Andersen
[prosabladet@prosa.dk]

Antallet af DDoS-angreb (Distributed Denial of Service) mod private og offentlige virksomheder er stærkt stigende, og tendensen går nu i retning af network-flooding, hvor det tidligere i høj grad også var applikationslaget, der var mål for angrebene.

– Flooding-angreb mod netværket er blevet meget enklere at udføre i dag. Ved hjælp af nemt tilgængelige DDoS-tjenester på nettet kan selv it-ukyndige personer få mobiliseret et stort botnet, fortæller Jacob Herbst, CTO hos Dubex, som er en af de førende virksomheder herhjemme inden for it-sikkerhed.

Den nyeste tendens er anvendelsen af såkaldt DR-DoS, hvor R'et står for "Reflection". I Reflection-varianten sendes data til sårbare services, der videresender data til det egentlige mål for angrebet. Derved opnår man en "amplification"-effekt, der betyder, at angrebet bliver forstærket mange gange. I øjeblikket er det typisk fejlkonfigurerede DNS- og NTP-servere, der bliver misbrugt på denne måde.

Der er flere typer DDoS-angreb, men de to hovedtyper – angreb mod en specifik applikation eller mod netværket – kræver forskellige typer forsvar.

– Hvad angår applikationsangrebene, er det et spørgsmål om, hvordan man kan beskytte sin egen infrastruktur. Men når det drejer sig om netværksbaserede angreb, skal man typisk have hjælp fra sin internetudbyder. For hvis først ens internetforbindelse er fyldt op med trafik, er det begrænset, hvad man selv kan stille op, siger Jacob Herbst.

Sikkerhedsløsningen bliver derfor ofte en kombination af løsninger lokalt, hos udbyderen og måske hos nogle af de såkaldt scrubbing-services, der findes på nettet. Ifølge Jacob Herbst er det første og vigtigste skridt dog altid at foretage en risikovurdering for at definere, hvor forretningskritisk internetforbindelsen er - og så implementere løsningerne med det udgangspunkt.

Digital dannelse

På det seneste er en del kommuner blevet ramt af DDoS-angreb via skolenetværkene, men ifølge Hen-

rik Brix, it-chef i Favrskov Kommune og formand for de kommunale it-cheferes sammenslutning, Kit@, skal man passe på med ikke at gå ind i et "våbenkapløb", som kan blive meget dyrt, og som alligevel ikke garanterer 100 procent mod angreb.

– DDoS-angreb er hotte lige nu, og det skal vi selvfølgelig forholde os til og implementere de løsninger, der giver mening. Men jeg vil meget gerne slå et slag for, at man tænker digital dannelse ind i problemstillingen. Mange betragter det måske som drengestreg og er for eksempel ikke klar over, at det er strafbart ifølge straffelovens § 293 og under skærpende omstændigheder kan give op til to års fængsel, siger han.

Jacob Herbst erklærer sig enig i den pragmatiske tilgang til truslen.

– Hvis man har en formodning om, hvem de potentielle angribere er, og man har en formodning om, at man kan påvirke dem, så bør man forsøge at gøre det. Hvis man så kombinerer det med nogle tekniske løsninger på specifikke områder og en vurdering af, om man kan leve med restrisikoen, så har man anlagt en meget fornuftig strategi i forhold til truslen, siger han.

DRDoS – Distributed Reflection Denial of Service

Spooft forespørgsler (dvs. trafik med falsk afsende-adresse) bliver sendt til sårbare services, der så svarer til den forfalskede adresse. Selve forespørgslen er kort og simpel, mens svaret er stort og langt, hvorved man får en forstærkende effekt ("amplification"). Særligt DNS (Domain Name Server)- og NTP (Network Time Protocol)-servere har været anvendt i forbindelse med DRDoS-angreb. Også WordPress-sites er blevet misbrugt. Både DNS- og NTP-servere benytter UDP (User Datagram Protocol), som tillader angriberen at skjule sin identitet. Tjek for eksempel US CERT for værn mod DRDoS-angreb.

Få direkte indflydelse på PROSA

PROSAs øverste myndighed, delegeretforsamlingen, mødes til november. Læs her, hvad en delegeretforsamling egentlig er for noget, og hvorfor du bør tage med.

Af Bo Sune Christensen, kommunikationskonsulent i PROSA
[bos@prosa.dk]

Delegeretforsamlingen – DF i daglig tale – er det demokratiske omdrejningspunkt for PROSA. Det er den øverste myndighed i foreningen og stedet, hvor de største og vigtigste beslutninger om PROSA bliver truffet. Hvert andet år tropper delegerede fra PROSAs lokalafdelinger op for at diskutere og udstikke kursen for PROSAs arbejde for it-folk og faget. DF er også stedet, hvor formand, næstformand, forbundssekretærer, hovedbestyrelse og udvalg står til regnskab for at det, DF besluttede for to år siden, nu også er blevet gennemført. Har de gjort det godt nok? Fortjener de genvalg?

Hvorfor skal jeg tage med?

Hvis du kan lide at bestemme og vil have indflydelse på, hvilken retning din fagforening skal bevæge sig i, så skal du med til DF. Her kommer du med i det medlemsdemokratiske maskinrum og kan med din stemme være med til at påvirke kursen i PROSA, hvilke politiske sager der skal kæmpes for, og hvordan medlemmernes interesser bedst bliver varetaget. Til november kan du blandt andet være med til at afgøre, hvorvidt pensionister kan have samme rettigheder som fuldt arbejdende medlemmer. Der vil også blive diskuteret regler for, hvornår konfliktfonden skal udbetale støttekroner, og der vil blive fastlagt en arbejdsplan for de næste to år. Derudover er DF et oplagt sted at netværke og møde it-professionelle fra landets andre kanter.

Hvordan foregår DF?

For en ny DF-deltager kan det hele godt virke temmelig overvældende, indforstået og ugennemskueligt. Selve seancen forløber efter en helt bestemt opskrift med særlige procedurer og rækkefølger. Men alt har som regel en god forklaring - og er til for at sikre medlemsdemokratiet. Fortvivl ikke. Kom eventuelt til et formøde for netop uerfarne lørdag formiddag, eller sæt dig med nogle, som har været med før. Om lørdagen handler det om at se tilbage på den afsluttede periode, godkende beretning og regnskab og se på vedtægtsændringer, mens søndagen retter blikket fremad blandt andet med vedtagelse af arbejdsplan, valg

Praktisk om DF

- DF bliver holdt weekenden 15.-16. november
- Stedet er First Hotel Copenhagen, Molestien 11, 2450 København SV
- Transport, mad og logi dækker PROSA ved tilmelding før 27. oktober
- Tilmeld dig din lokalafdelings generalforsamling og meld dig som delegeret. Det bliver annonceret på hjemmeside og i Prosabladet som minimum. Ved du ikke, hvilken lokalafdeling du tilhører, så kontakt prosek@prosa.dk.
- Vil du stille op til en tillidspost, så kontakt prosek@prosa.dk, så dit navn kan blive offentliggjort.
- Oversigt over udvalg på prosa.dk/mit-prosa

til Hovedbestyrelsen og mulighed for at deltage i PROSAs mange udvalg, for eksempel Redaktionsudvalget.

Hvordan kommer jeg med?

Hvis du kunne tænke dig at komme med til DF den 15. november, skal du vælges som delegeret først. Det lyder mere omstændeligt, end det er. Du skal møde op til din lokalafdelings generalforsamling, som typisk bliver holdt i slutningen af oktober, og melde dig som delegeret. Vær ikke bekymret for, om der er plads. Lokalforeningerne har langt flere pladser, end der opstiller medlemmer. Hver lokalafdeling må nemlig stille med en delegeret pr. 10 medlemmer af afdelingen, så da PROSA har 15.500 medlemmer, og der normalt deltager mellem 100-150 DF-delegerede, er der mange uudnyttede pladser. De forskellige lokalafdelinger inviterer til generalforsamling på forskellige tidspunkter, så hold øje med postkassen, hjemmesiden eller Prosabladet. Du kan også kontakte forbundssekretæren for din lokalafdeling og høre nærmere (se prosa.dk/kontakt-os). På lokalafdelingens generalforsamling får du også større indblik i, hvad der skal diskuteres, og hvordan det politiske spil foregår, inden det for alvor går løs på de it-professionelles kongres i november.

CSC SKAL BETALE MILLIONER TIL PROSA- MEDLEMMER

It-giganten CSC er dømt til at hive et tocifret millionbeløb op af lommerne og aflevere pengene til både nuværende og tidligere ansatte PROSA-medlemmer. Det står klart efter en faglig voldgift.

Af Stine Nysten
[sny@prosa.dk]

PROSA-medlemmer ansat til drift af vitale systemer for CSC's kunder kunne ikke bare forlade skærm og tastatur, da konflikten mellem PROSA og CSC brød ud i lys lue i februar 2011. De var nemlig omfattet af en konfliktbegrænsende aftale.

Aftalen var en del af overenskomsterne mellem CSC og PROSA, hvor CSC for sin part opnåede sikkerhed for, at helt centrale ydelser til virksomhedens kunder fortsat blev leveret på trods af manglende enighed om ny overenskomst – og en eventuel konflikt. PROSA på sin side opnåede sikkerhed for CSC's fortsatte motivation for at forhandle en ny overenskomst, idet man havde aftalt en lønregulering for de ansatte som kompensation for at fraskrive sig retten til at strejke fra dag et i en eventuel konflikt.

CSC har fordel

Da konflikten så bryder ud i februar 2011, viser aftalen sig at være til stor fordel for CSC. Allerede i februar lockouter CSC mere end 100 personer, mens PROSA kun kan sende en håndfuld i strejke. I midten af februar opsigter PROSA den konfliktbegrænsende aftale, men aftalen har tre måneders opsigelsesfrist, og derfor kan man først sende 400 ansatte, der administrerer nogle af de vigtigste statslige og private it-systemer i Danmark, i strejke 1. juni.

Da Arbejdsretten den 23. juni 2011 beslutter, at CSC fremover er frigjort af PROSA-overenskomsterne samt alle underliggende aftaler, herunder konfliktaftalerne, opstår der uenighed om den aftalte lønregulering. CSC mener ikke, at virksomheden skal betale, selvom PROSA har opretholdt sin del af aftalen. Derfor rejser hovedorganisationen FTF på vegne af PROSA sagen i en faglig voldgift, og den 8. maj i år får PROSA medhold.

– Vores medlemmer var reelt begrænset i deres adgang til at konflikte og følgelig deraf også svækket i kampen mod en stor amerikansk it-koncern. Derfor er det også kun rimeligt, at prisen for konfliktbegrænsningen – netop den omtvistede lønreguleringsmekanisme – skal komme til udbetaling for nuværende og tidligere medarbejdere i CSC, siger næstformand i PROSA Hanne Lykke Jespersen i forbindelse med afgørelsen.

Uenighed

Helt konkret drejer det sig om en lønregulering på 2,3 procent i 2011 for medarbejdere, der var omfattet af en af de to daværende PROSA-overenskomster. Voldgiften har bestemt, at der skal ske en efterbetaling, men kendelsen

tager ikke eksplicit stilling til, hvor lang en periode der skal lønreguleres for. CSC har efter kendelsen valgt at efterregulere frem til 1. februar 2012.

Det forklarer CSC med, at det var her, varslingen af de ændrede ansættelsesvilkår trådte i kraft.

"Efterreguleringen vil ske snarest muligt startende med de medarbejdere, der fortsat er ansat i CSC-koncernen. I anden runde vil der blive foretaget regulering for de medarbejdere, der i den mellemliggende periode er fratrukket i CSC," lyder det i en mail fra Birgitte Krog, der er Principal HR Country Lead Denmark, i begyndelsen af juni.

Men i PROSA er man bestemt ikke tilfreds med, at CSC kun regulerer for perioden 1. april 2011 til 1. februar 2012.

”Det er komplet uforståeligt, at CSC ikke blot anerkender, at de har tabt sagen og betaler den fulde pris”

John Jørgensen, faglig konsulent i PROSA

Der skal også reguleres for finansårene 2012, -13 og -14.

– Kendelsen fastslår, at lønskalaerne skal efterreguleres med 2,3 procent pr. 1. april 2011, og da vores medlemmers løn baserer sig på de tidligere lønskalaer, og CSC ydermere udstak en løngaranti i juni 2011 gældende for årene 2012, 2013 og 2014, så var det end ikke muligt for CSC at varsle en lønregulering bort med funktionærlovens varsel, siger John Jørgensen, der er faglig konsulent i PROSA.

– Det er derfor også komplet uforståeligt, at CSC ikke blot anerkender, at de har tabt sagen og betaler den fulde pris – altså en efterregulering fra 1. april 2011 og frem til nu, eller frem til medarbejderne er fratrukket CSC, siger han.

John Jørgensen peger også på et andet problem, der er opstået i forbindelse med voldgiftens udfald.

– Flere medarbejdere fra CSC er i perioden blevet virksomhedsoverdraget og er derved også blevet overdraget på et løngrundlag, der har været for lavt. Disse har også krav på en regulering, siger han.

John Jørgensen oplyser, at PROSA nu vil have berammet en ny faglig voldgift, der kan afgøre CSC's konkrete betalingsforpligtelse.

Mød på de næste sider fire tidligere CSC-ansatte PROSA-medlemmer, der alle på hver deres måde er blevet påvirket af konflikten, og læs om, hvordan de nuværende PROSA-medlemmer hos it-giganten forsøger at genskabe og vedligeholde fællesskabet på CSC. >>

Henrik

Alder: 64

Arbejdsfunktion hos CSC: Driftskonsulent

Årstal for ansættelse: december 1971

Hvornår forlod du CSC?: maj 2011 - bortvist

Ansættelse i dag: lidt for tidlig efterløn

Hvorfor forlod du CSC?

Jeg blev bortvist som resten af kundegruppen. Efter en konflikt plejer alle at komme med hjem, men CSC ville ikke have kundegruppen tilbage. Vi var naive at tro på det.

Hvordan oplevede du det at være ansat på en konfliktramt arbejdsplads?

Det var et urimeligt hårdt pres at skulle oplære den inder, der skulle overtage mit job. Tingene eskalerede. Præcis hvornår, nok er nok er svært at svare på. Men jeg blev i hvert fald presset ud over kanten.

Da konflikten begyndte, pålagde CSC os i kundegruppen at oplære vikarer, der kunne overtage vores arbejde i

tilfælde af en strejke. Hvis man ikke ville lære dem op, ville man blive smidt ud. Det var med pistolen for panden. På et tidspunkt fik kundegruppen nok og nedlagde i strid med overenskomsten arbejdet i protest. Jeg havde min ugentlige seniordag den dag. Dagen efter var jeg til møde i CSC's bestyrelse, som jeg var medlem af. På tredjedagen blev jeg dårlig og sygemeldte mig. Men de troede ikke på mig. Vi havde levet med et enormt pres længe, og mange gik ned med flaget. CSC bortviste os.

Jeg manglede kun en dag for at kunne få mit 40 års jubilæumsgratiale, men det ville de ikke være med til. Så små var skoene. Det var noget af en hård nyser. Jeg gik i sort. Vi fra det oprindelige Datacentralen var jo meget loyale. Vi passede vores job og holdt os opdaterede. Vi var stolte af vores arbejde.

Hele forhandlingen var en pseudoforhandling. Den var på skrømt. Det var ikke os som medarbejdere, de egentlig var ude efter, men det var os, der i den grad betalte prisen. I forhandlinger plejer man jo at give og tage, så der er et element af skuespil. Der plejer at være en art gensidig tillid og pli, men den blev fejlet af banen her.

Hvad er dit bedste råd til andre it-folk, der arbejder på en arbejdsplads med massefyringer, outsourcing og generel uro?

Tillidsfolk skal være mere koldblodige, og det vigtigste er at stå sammen. Det har gjort det nemmere for arbejdsgruppen, at arbejdstagerne ikke står sammen. Krisetider gør det ikke bedre. Ingen tør af frygt for at miste sit arbejde. Der er ingen, der tør det, som man gjorde for 10, 20 og 30 år siden. Men det er den eneste mulighed.

Genda

Alder: 54

Arbejdsfunktion hos CSC:

Programmør i 10 år og herefter Availability Manager i fire år.

Årstal for ansættelse hos CSC: 1998

Hvornår forlod du CSC?:

2012 – virksomhedsoverdraget til Tata

Ansættelse i dag: arbejdssøgende

Hvorfor forlod du CSC?

Da CSC taber kontrakten med TDC til den indiske it-virksomhed Tata, bliver jeg den 1. april 2012 overdraget til Tata.

Hvordan oplevede du det være ansat på en konfliktramt arbejdsplads?

Under konflikten hos CSC var jeg en af de personer, som ikke hverken var lockoutet eller udpeget til at deltage i strej-

ken. Det betød, at jeg dagligt skulle passere mine kolleger, som nu fungerede som strejkevagter.

Det gav anledning til både glæde og frustration. Glæde over trods alt at kunne hilse på og tale med ikke blot de daglige kolleger, men også de kolleger, som jeg havde arbejdet sammen med på andre tidspunkter og områder i CSC. Frustration over enkelte dage at blive blokeret, således at jeg ikke kunne komme ind og passe mit arbejde, men også daglige frustrationer over, at nogle problemer ikke kunne løses, fordi den/de person(er), som kunne løse dem, stod uden for matriklen. Sorg over at miste en del gode kolleger fra kundegruppen, der forsvandt - desværre sammen med dem en betydelig kundeviden.

Hvordan ville CSC efter konflikten kunne klare at få en hverdag normaliseret og til at fungere igen? Hvordan skulle der igen blive tillid til ledelsen? Det var andre af de tanker, som løb gennem hovedet næsten dagligt i perioden.

Hvad er dit bedste råd til andre it-folk, der arbejder på en arbejdsplads med massefyringer, outsourcing og generel uro?

Mit råd vil være: Sørg for at betale din a-kasse og få tegnet en (løn-) forsikring. Dernæst gør op med dig selv, om du har psyken til at vente på de næste fyringer. Uanset om du vælger at vente eller selv træffer valget, vil jeg anbefale dig at oprette en søgeagent på en jobdatabase. Ved at få leveret en oversigt over de jobs, der nu kunne være interessante, har du mulighed for selv at vælge, hvornår arbejdspladsen skal skiftes ud.

9. februar 2011

CSC lockoutet 120 ansatte, der er organiseret i PROSA. De ansatte bliver sendt hjem med øjeblikkelig virkning.

11. februar 2011

PROSA sender strejkevarsel for 49 CSC-ansatte for at presse ledelsen i CSC tilbage til forhandlingsbordet. Strejken skulle træde i kraft den 28. februar, men udsættes på grund af indsigelse fra CSC. Det overføres til Arbejdsretten at afgøre spørgsmålet om strejkeretten.

18. februar 2011

PROSA opsigter den såkaldte fredsaftale med CSC om de ansattes strejkeret og varsler strejke for 400 ansatte i CSC, der administrerer nogle af de vigtigste statslige og private it-systemer i Danmark. Strejken skal starte den 1. juni.

24. marts 2011

Efter flere gange at have udskudt at tage stilling til, om de 49 PROSA-medlemmer i CSC må gå i strejke, tillader Arbejdsretten kun fem ansatte at strejke. De inkluderer strejken mandag den 28. marts.

1. april 2011

PROSA afslører, at CSC har planer om at hente udenlandske it-arbejdere til Danmark for at arbejde som skrivebærere med det konfliktrammede arbejde. En gruppe ansatte i CSC får besked om, at de skal oplære de udenlandske arbejdere til at overtage deres arbejde, når de går i strejke 1. juni.

Ole

Alder: 61

Arbejdsfunktion hos CSC:

Senior mainframe-operatør i seks år.
Herefter Security Ad- ministratør og Auditor.

Årstal for ansættelse hos CSC: 2003

Hvornår forlod du CSC?: 2012 – ansat i KMD

Ansættelse i dag: ledig

Hvorfor forlod du CSC?

Frem mod sommeren 2012 skulle CSC reducere med 400 personer. I første omgang troede jeg faktisk, at jeg var fredet, idet jeg udfyldte en stilling, der var hårdt brug for i Spanien. Jeg var blevet headhuntet til et job som driftsplanlægger og bistod CSC i Spanien med en ny kunde. Efter to uger i Spanien vendte jeg hjem for at arbejde remote med driftsplanlægning og fejlrapportering.

Da det gik op for mig (i sidste øjeblik), at jeg alligevel ikke var fredet, valgte jeg en frivillig aftrædelsesordning, hvilket skabte panik i Spanien. De satte kræfter i gang, for at jeg kunne blive. Desværre forgæves. Inden afslutningen af aftrædelsesordningen var jeg heldig endnu engang at blive headhuntet til nyt arbejde. Denne gang hos KMD.

Hvordan oplevede du det at være ansat på en konfliktramt arbejdsplads?

Konflikten oplevede jeg på nærmeste hold som direkte ubehagelig, da nogle af mine nærmeste kollegaer ikke havde sympati for konflikten og ej heller for PROSA-medlemmer. Disse dage – fra CSC's lockout og frem til den egentlige strejke – var svære at komme igennem på neutral diplomatisk vis. Da vi endelig havde muligheden for at strejke, oplevedes det som en befrielse af komme ud af huset.

Fem dage efter strejkens ophør startede en opslidende kamp om min og min kollegas performance og arbejdsindsats, og en egentlig personalesag blev rejst. I starten af december havde vi et afsluttende møde, hvor personalesagen blev endeligt annulleret. En direkte undskyldning fik vi ikke, men et halvt års mareridt var ophørt.

Hvad er dit bedste råd til andre it-folk, der arbejder på en arbejdsplads med massefyringer, outsourcing og generel uro?

På baggrund af det oplevede kan jeg kun sige, at er der optræk til reduktioner, outsourcing ... whatever – get the hell out of there! Det fører absolut intet med sig at spille firmaets spil og ofre sig for firmaets skyld. At yde lige en ekstra indsats og derigennem håbe på, at man bliver værdsat – og måske forbigået ved fyring - det sker ikke og vil aldrig ske.

Sørg i stedet for at være fremme i skoene, og vær parat til udfordringer, man selv er herre over. Søg relevante job, når du støder på dem, og brug dit netværk, når det er muligt. Alt andet end at være frataget al selvstændighed og anstændighed i en stadigt større og større arbejdsløshedsskø.

Keld

Alder: 52

Årstal for ansættelse hos CSC: 1996

Arbejdsfunktion hos CSC: It-konsulent

Årstal for ansættelse: 1996

Hvornår forlod du CSC?: 2013 – opsagt

Ansættelse i dag: ledig

Hvorfor forlod du CSC?

Jeg blev opsagt sammen med 167 andre.

Hvordan oplevede du det at være ansat på en konfliktramt arbejdsplads?

Konflikten skabte nogle nye venskaber mellem ansatte. Der var et godt sammenhold mellem CSC-ansatte. Nogle

af mine kollegaer kendte jeg ikke så godt. Dem lærte jeg meget bedre at kende under konflikten

Men opsigelsen kom som et lyn fra en klar himmel. Jeg havde sgu ikke regnet med, at det var mig, der skulle fyres. Jeg oplevede det som et regulært blodbad, hvor den ene afdeling, som jeg arbejdede i, mistede over halvdelen af de ansatte.

Dagen før opsigelsen skulle jeg til Jylland og brugte frivilligt 11 timer på det inklusiv overarbejde. Men det fik jeg ingen penge for. Det synes jeg var meget dårlig stil. Ellers har jeg haft det godt hos CSC i næsten 18 år. Hvis de kom og tilbød mig et job i dag, ville jeg tage det. Fyringen var det værste, men ellers er jeg gået glad på arbejde hver eneste dag.

Hvad er dit bedste råd til andre it-folk, der arbejder på en arbejdsplads med massefyringer, outsourcing og generel uro?

Forbered dig mentalt på, at du kan komme i en situation, hvor du bliver nødt til at finde et nyt job. Hold øje med jobmarkedet, og sørg for at opdatere dit CV med dine faglige kompetencer. Så har du dit materiale klar til at skrive ansøgninger fra dag et. Havner du i en situation, hvor du skal ud på jobmarkedet som jobsøgende, så skal du blandt andet vide, at du kan opleve situationer, hvor et jobopslag signalerer, at det er professionelle it-kompetencer, der efterspørges, men ofte er det blot en lavtlønnet superbruger-profil, arbejdsgiveren er interesseret i.

28. maj 2011

CSC og PROSA bliver enige om en ny overenskomst efter tre døgns forhandlinger. Det bliver på et PROSA-medlemsmøde afvist at sende den til afstemning blandt medlemmerne.

31. maj 2011

Forligsinstitutionen fremsætter mægtingsforslag, som sendes til afstemning. Samtidig siger en dom i Arbejdsretten, at CSC ikke må sætte konfliktrvarslede til at oplære afløserne.

1. juni 2011

Yderligere 330 ansatte i CSC går i strejke. Sammen med de lockoutede og øvrige strejkende er mere end 450 nu i konflikt.

12. juni 2011

PROSAs medlemmer hos CSC stemmer nej til forligsmandens mægtingsforslag. 329 stemmer nej, mens 284 siger ja. Over 90 procent deltager i afstemningen.

23. juni 2011

Arbejdsretten afsiger dom, som giver CSC ret til at frigøre sig fra to af de i alt tre overenskomster, virksomheden har med PROSA.

Dagen efter dommen beslutter PROSAs medlemmer hos CSC, at de afslutter konflikten. Mandag den 27. juni genoptager de arbejdet. CSC indgår overenskomst med HK/Privat.

FÆLLES OPLEVELSER GAVNER FÆLLESSKABET

Med en stribe faglige og sociale arrangementer forsøger PROSA/CSC i kølvandet på konflikten at genskabe og vedligeholde fællesskabet blandt de nuværende medlemmer.

Af redaktionen
[prosabladet@prosa.dk]

Både mental og friskpresset juice er, hvad der venter PROSAs medlemmer på CSC i slutningen af september, når foredragsholderne Chris MacDonald og Mads Bo giver deres bud på, hvordan man skaber mere energi, livsglæde og gnist i hverdagen.

De to herrers foredrag er blot det senest planlagte i rækken af både faglige og sociale arrangementer, som PROSA/CSC har stablet på benene for sine medlemmer. For selvom PROSA ikke længere har en formel klub på CSC, nu da man tabte overenskomsten, er det stadig vigtigt – hvis ikke vigtigere end nogensinde – at dyrke fællesskabet, mener PROSA/CSC's bestyrelse.

PROSA/CSC er stadig en vigtig del af medarbejderrepræsentationen på CSC med medlemmer i SU, Det europæiske Samarbejdsudvalg, AMU og A/S-bestyrelsen.

Vil genskabe kammeratskab

PROSA/CSC tog derfor initiativ til i samarbejde med PROSA/Land og kursusafdelingen at sammensætte et arrangementsprogram for 2013/2014. Målet var at afholde cirka et arrangement pr. måned.

– Vi prøver at holde sammen på folk og foreningen, og vi prøver at genskabe og vedligeholde kammeratskabet fra før og under konflikten, siger medlem af bestyrelsen Rolf Gratved.

– Meningen med vores arrangementer er at vise, at PROSA/CSC lever og er her endnu trods eftervirkningerne af konflikten i 2011, siger Rolf Gratved.

Der er i dag 455 medlemmer af PROSA på CSC. Ved udgangen af konflikten var det tal på omkring 700.

– Nedgangen skyldes dog i høj grad afskedigelser og i

langt mindre grad udmeldelser, siger Hanne Lykke Jespersen, der er næstformand i PROSA.

Men selvom PROSA-medlemmer altså fortsat udgør en betydelig stor procentdel af arbejdsstyrken på CSC, oplever bestyrelsen ikke, at ledelsen hos it-giganten er særligt fokuseret på at klynke skårene efter konflikten.

– Vi var blevet lovet efter konflikten, at nu skulle VI komme videre sammen. Men det er i høj grad PROSA/CSC, som prøver at skabe arbejdsglæden ved hjælp af de forskellige arrangementer, foredrag og informationer til og for medlemmerne, siger Rolf Gratved.

Således har der blandt andet været kursus i LinkedIn, oplæg om datasikkerhed, biograftur, SCRUM-kursus, it-karriere og certificering, og meget mere er i støbeskeen.

Nye ting på vej

Foredraget med Chris McDonald og Mads Bo er således et af de sidste på programmet for 2013/2014, men i bestyrelsen er man allerede så småt ved at lægge planer for 2014/2015.

I PROSA er man meget glad for PROSA/CSC's initiativ.

– Jeg synes, det er rigtigt godt gået, at PROSA-folkene på CSC laver aktiviteter, der kan give sammenhold og gode oplevelser oven på en meget kedelig konflikt. Stor ros til dem, siger Hanne Lykke Jespersen.

Indbydelse

PROSA VEST

40

1974 - 2014

40-ÅRS JUBILÆUM & GENERALFORSAMLING

6x1024 SEKUNDER = SPEEDTALKS

Vi liner op med 6 foredrag a 1024 sekunder, hvor vi kigger tilbage på, røde faner, brune hulkort og grønne skærme, og vi kigger også på, hvordan EDB blev til it. Vi kigger fremad og tipper en lys fremtid for it-faget, hvad enten det er med små embeddede systemer, cloud-computing eller gode gedigne arbejdsstationer.

JUBILÆUMSFEST

Efter foredragene fejrer vi jubilæet med god mad og drikke, hygge og garanti for nørdesnak. Vi forventer en flod af ord som Al-gol, Pascal, C#, bit-slice, raspberry Pi, undergæret, petabytes, ...

GENERALFORSAMLING

Generalforsamlingen er det årlige møde, hvor du kan være med til at:

- Fremme ideer der kan give dig mere for dine kontingentkroner.
- Bestemme hvem der skal repræsentere dig i bestyrelsen.
- Påvirke PROSAs arbejde for privatansatte, ledige og selvstændige it-professionelle vest for Storebælt.

PROGRAM

12:00 Frokost

13:00 Generalforsamling

16:00 Pause

16:15 Speedtalks

18:00 Pause

18:30 Jubilæumsmiddag

Lørdag den 27. september

PROSA, Møllegade 9-13, 8000 Aarhus C | Tilmelding: www.prosa.dk/2014 sidste frist er den 25. september.
Du får dækket dine transportudgifter, svarende til billigste offentlige transportmiddel, når du tilmelder dig.

Hackerkrig i

LAS

VEGAS

Det uofficielle verdensmesterskab i hacking, Defcon CTF (Capture The Flag), er der, hvor god-sindede hackere battles for at udvikle deres viden om hackerangreb og beskyttelsesmetoder i realtid. Danske Robert Larsen var i Las Vegas, hvor slaget stod, og sendte sin dagbog hjem. >>

lik, klik, klik. Hvem kunne vide, at computerarbejde kunne være så intenst?

Jeg er i Las Vegas til Defcon-konferencen, hvor det uofficielle verdensmesterskab i hacking afholdes, og det danske hold, Gallopsled, har kvalificeret sig. Det har 19 andre hold også, og de forsøger med alle kræfter at bryde ind i vores stakkels server. Fair nok, for vi forsøger det samme imod dem, men det vender vi tilbage til.

Seriøse danskere

Defcons kvalifikationsrunde er af "Jeopardy style"-typen, men den i Vegas er Attack/Defense, og sværhedsgraden er i top. Der er kun binære services, og sidste år var serveren baseret på ARM-arkitekturen. Det kom lidt bag på Pwnies, som ikke klarede sig så godt. Det er de samme arrangører i år, så vi gætter på, at det igen er ARM. Gallopsled har derfor afholdt interne ARM-workshops og opsat ARM-baserede udfordringer, som medlemmerne kan træne med.

Gallopsled har cirka 30 medlemmer (løse og faste), og de holder et ugentligt møde i deres lokale på DIKU, hvor de arrangerer workshops, løser CTF-opgaver eller udvikler værktøjer. En del af holdets værktøjer kan findes på GitHub, men de sidste par måneder har de lavet en hel del opdateringer og udvidelser, som er holdt tilbage og først offentliggøres efter Defcon. Nogle af værktøjerne bliver ikke offentliggjort.

Jeg bor i Nordjylland og kan derfor ikke deltage i møderne, men jeg har de fleste aftener i et halvt år brugt op til fire timer på træning og udvikling. Andre holdmedlemmer bruger mere tid.

Vi er cirka 15 mand af sted fra Gallopsled, men kun otte må deltage i CTF'et. Resten er med for at høre talks, give

moralsk støtte og løbe ærinder. Der er tre primære roller på holdet: reverser, pakkeanalytiker og systemadministrator. Reverseren analyserer de sårbare services for sårbarheder, laver patches, som fixer eller omgår fejlene, og udvikler exploits, som kan trække flaget ud af servicen hos de andre hold. Der kan være flere sårbarheder i samme program, så arbejdet stopper ikke efter første fund.

Pakkeanalytikeren kigger på netværkstrafik. Vi kan ikke selv dumpe netværkstrafik på vores server, men hvert femte minut får vi adgang til et 15 minutter gammelt dump, og ud fra det kan analytikerne ofte se, hvordan de andre hold angriber os. Finder de noget interessant, filtreres alt unødvendigt væk og replays forsøges, eller de sender det til reverserne, så de kan finde ud af, hvilken sårbarhed de andre hold udnytter imod os.

Systemadministratoren sætter reversernes patches og exploits i produktion og holder øje med, om ændringen ødelagde noget. Arrangørerne laver tjeks for at se, om vores services opfører sig som forventet, og gør de ikke det, så mister vi points. Derudover holder de holdets værktøjer kørende, sørger for, at reverserne har adgang til angrebmaskinerne, ser om der er "mærkelig" aktivitet på vores udleverede server og lignende. Vi var to systemadministratorer, to pakkeanalytikere og fire reversere.

Torsdag 7. august

Vi ankom i går aftes. I dag laver vi inventarlistor og finder ud af, hvad vi mangler, så vi kan nå at købe ind. I morgen starter slaget, så vi har resten af dagen til at planlægge og falde til efter rejsen. Defcon er en lidt spøjst konference. Den er meget pro privatliv, så man kan ikke købe billet, før konferencen starter, for det kræver en form for registrering. Den eneste måde at komme ind på, er ved møde op på dag

Man kan ikke købe adgang til Defcon på forhånd, men er i stedet nødt til at dukke op og stille sig i køen, som går langt ud af hotellet. Det er så en god mulighed for at møde ligesindede.

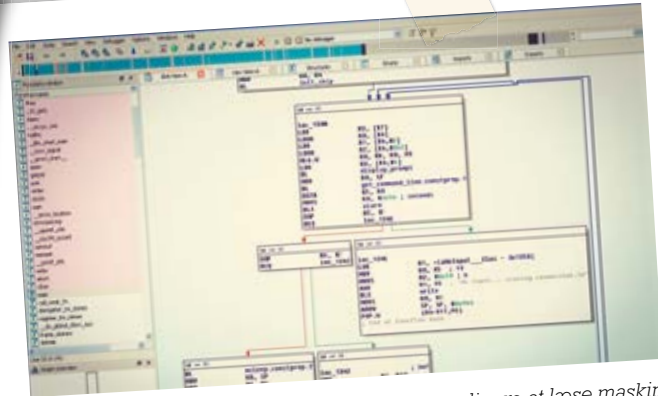

Hvor man normalt på konferencer får et plastikkort med navn, får man til Defcon en lille computer. Den er spækket med udfordringer, selv keyhangeren indeholder en opgave.

Hackerkrig i **WELCOME TO Fabulous HACK VEGAS NEVADA** LAS VEGAS

Her ses jeg med stridsøksen. Det var ikke tilladt at tage billeder uden tilladelse, og tilladelsen var ikke nem at få.

Disassembleren IDA Pro gør det meget behageligere at læse maskinkode og er derfor det vigtigste våben i reverse engineerens arsenal. Her er det en lille del af eliza-serviceen, som vises.

ét og stå i kø ved billetlugen med kontanter i hånden, for betalingskort kræver også en form for registrering. Man får så udleveret et ikke helt almindeligt badge.

I stedet for det sørgelige plastikkort i en keyhanger, man typisk får til konferencer, får man her et print med microcontroller, lysdioder og alt muligt sjovt på. Man får ikke at vide, hvordan det virker, for en del af det sjove er at finde ud af den slags selv. Rigtige hackere har ikke brug for manualer!

Det stærke fokus på privatliv betyder også, at man - hvis man begynder at tage billeder - kan risikere at blive eskorteret ud meget hurtigt.

Fredag 8. august

Klokken er lidt i ni om morgenen, og vi står otte mand og venter uden for CTF-lokalet. Kun otte fra hvert hold får lov til at gå ind, så tilskuere må vente. Vi har hver vores laptop og derudover fire maskiner udelukkende til angreb, tre-fire switches, en Odroid-server i stil med sidste års server samt en masse kabler og power-convertere. Odroid-serveren skal bruges til tests. Klokken ni åbner dørene, og vi stormer ind og finder vores bord. Det tager os 40 minutter at rigge til, hvorefter vi er klar til at gå i gang. Klokken 10 er der adgang for holdene imellem.

Alle holds kaptajner er til møde, hvor de får at vide, hvordan vi får adgang til vores egen server, og hvor de andre holds servere er lokaliseret. Da vores kaptajn kommer tilbage, går vi straks i gang med at kigge indholdet af serveren efter og få kopieret alt fra den over på en lokal maskine, så reverserne har noget at gå i gang med. Kun to services er tilgængelige, "eliza" og "wdub", men flere vil følge.

Arrangørerne holder øje med, om vores services er til-

gængelige og fungerer, som de skal - det såkaldte SLA-tjek (Service Level Agreement). De plejer at give adgang til et værktøj, som kan fortælle os, om de tre seneste tjeks mod hver service gik godt, men det har vi ikke fået noget at vide om, og der er ingen information i de udleverede dokumenter, så vores holdkaptajn går igen til arrangørerne for at få adgang til dette værktøj. Det findes ikke, får han at vide. Der går typisk mange timer, fra reverserne får adgang til services, og til de har patches og exploits klar, og så længe der ikke angribes, har pakkeanalytikerne heller ikke meget at lave, andet end at udlede, hvordan SLA-tjekket foregår. Systemadministratorerne, derimod, kan begynde at sætte application level firewalls op for hver service, som kan filtrere det åbenlyst forkerte væk, og vi kan sætte monitorering op, som holder øje med load og disk og andet på vores servere samt meget simple tjeks på, at vores services kører.

Vi får ret i, at serveren igen er baseret på ARM, en Odroid U2, men eliza kører i en x86-emulator. Ikke noget problem, for det har vi god forstand på. Der er dog lidt panik, da vi opdager, at der er installeret en PowerPC-emulator, for vi har ikke megen PowerPC-erfaring. Pludselig mister vi point, og uden SLA-værktøjet ved vi ikke hvorfor, men det er usandsynligt, at nogen allerede har et exploit klar, så vores application level firewall må have ødelagt et eller andet på en af vores services. Hvilken? Begge to måske? Uden at kende protokollen, som servicen bruger, er det svært at vide.

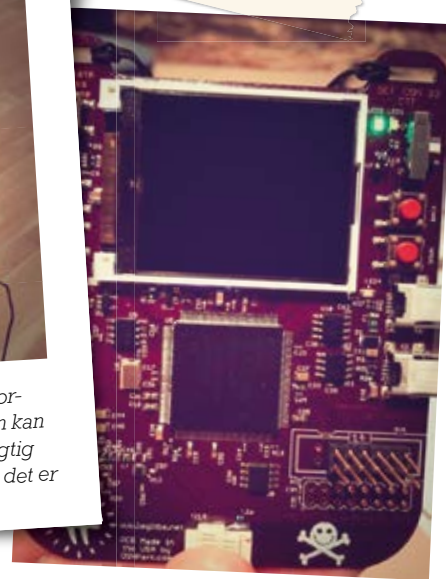
Vi piller den ene af og venter for at se, om det løser problemet. Spillet foregår i runder af fem minutter. Hvert femte minut bliver flag-filen opdateret med et nyt flag, og der udføres et SLA-tjek. Jeg spørger arrangørerne, om vi virkelig ikke har adgang til resultatet af SLA-tjekket. Vi har ikke adgang, så vi famler videre i blinde. Midt på dagen får nogen >>

Vores setup består af fire angrebsmaskiner i baggrunden, et par switche, en Odroid U2 server bagest til venstre, og min og min medadministrators laptop i forgrunden. Rundt om os sad resten af holdet det meste af tiden.

Mit udviklingssetup består af en Odroid U3, forbundet til min laptop med et krydskabel. Man kan komme langt med virtuelle maskiner, men rigtig hardware opfører sig ofte lidt anderledes, så det er vigtigt at teste med hardware.

Badger servicen lå på et lille print og krævede altså, at vi dumpede firmwaren, inden vi kunne reverse engineering og lede efter sårbarheder.

hul på eliza-servicen, så der bliver stjålet flag. Vores pakkeanalytikere finder frem til trafikken mellem exploit'et og servicen og sender det til vores reverser, som har ansvaret for eliza. Han siger, at han også næsten har et exploit klar.

Defcon handler om at lære, så der er mange konkurrencer og udfordringer. Nogle af disse konkurrencer kan udløse et såkaldt "black badge", som er et specielt print, der giver gratis adgang til Defcon på livstid. CTF'et giver otte black badges til vinderholdet, et til hvert holdmedlem, men derudover er der digitale skattejagter, social engineering, hardware-hacking og mange andre. At gennemskue det udleverede badge er en af konkurrencerne, og der opfordres til at lave et veltillignende falsk badge. Kan man det, kommer man ind gratis.

Sent på eftermiddagen bliver alle kaptajnerne kaldt til møde. De kommer tilbage med et nyt badge med en LCD og en radio. Det indeholder en ny service, "badger", som arrangørerne leverede flag til via radioen. Vi sætter to reversere til at undersøge den, men det giver problemer, for mens de debugger på den, fejler arrangørernes SLA-tjek, og det er svært at se, om de andre services også fejler.

Ud på aftenen siger arrangørerne, at de har patchet "wdub"-servicen. Det er ikke usædvanligt, at de ændrer noget undervejs for helt bevidst at udfordre holdene. De kan for eksempel fikse simple fejl og tilføje nye, eller tilføje ny funktionalitet. Det betyder, at reverserne skal ændre deres opfattelse af, hvordan noget virker. Der findes heldigvis værktøjer til at vise forskellen mellem forskellige versioner af det samme program, så man ikke behøver at begynde helt forfra. Et par timer før første aften slutter, dukker der en ny service, "imap", op på vores server. Imap er en kendt protokol til at hente e-mails, og det her er en meget simpel implementering af protokollen.

Aftenen slutter skidt. Vi ligger i bunden uden fungerende exploits, og muligvis får vores patches vores services til at fejle SLA-tjekket. Man bliver placeret ved et nyt bord hver dag, så alt vores grej skal pakkes sammen og slæbes op på et værelse, hvor vi holder en kort status. Nogle arbejder videre det meste af natten, men vi sysadm'er har ikke så meget at lave væk fra bordet. Jeg kigger lidt på nogle af de værktøjer, jeg åbenbart har misforstået, så jeg er bedre forberedt til lørdagen, inden jeg går i seng.

Lørdag 9. august

Spillet er i gang igen, og nu ligger der et exploit imod "eliza" klar til os fra reverserne. Det bliver indsat i vores angrebsframework, som ligger på vores angrebsmaskiner, men det virker ikke.

Udvikleren bag framework'et bliver sat på sagen, og vi får hurtigt lavet et par scripts, som udfører angrebet automatisk men klodset. Tre hold er sårbare, resten har patchet. Bedre end ingenting.

Nu løber en af vores pakkeanalytikere også op til arrangørerne for at få bekræftet, at vi ikke har adgang til SLA-tjekket. Desværre får han samme besked som vi andre, og vi er ved at være overbeviste. Det er ret skidt, men i det mindste er det lige skidt for alle hold.

Midt på dagen ser vi så noget mærkeligt hos et af modstanderholdene. Normalt er alle hold paranoide over for tilskuere, som kigger på deres skærme, men vi får set, at et af holdene har et webinterface, som viser et SLA-tjek - det, som vi tre gange har fået at vide af arrangørerne, ikke findes. Vores holdkaptajn løber op og spørger, hvad det går ud på og får at vide, at det da hele tiden har været tilgængeligt

Hackerkrig i **LAS VEGAS**

og også er beskrevet i dokumentationen. Vi kigger efter, og der står intet, men nu har vi så adgang.

Så begynder det at gå bedre. At kunne se, hvilke patches som skader opetidstjekket, er meget vigtigt, og nu kan vi se det, så vores opetid forbedres, men en af vores services har sandsynligvis været nede i flere timer, uden at vi kunne se det. Det er svære arbejdsbetingelser.

Børn er velkomne

Defcon er ret børnevenligt, og der er arrangeret talks og workshops for de mindste, så de kan lære lockpicking, social engineering, hardware-hacking og andet. En femårig lærte at lodde udvidelser på sit badge! Næste generation af hackere er åbenbart ved at være klar.

Ud på eftermiddagen hører vi arrangørerne i højtalerne: "ATTENTION TEAMS: You all look bored, so we patched eliza. We're sorry and you're welcome!". Eliza er servicen, som var baseret på x86, men nu er den recompilet til ARM. Det betyder, at vi ikke kan lave en simpel diff, og ingen exploits og patches er længere noget værd. De kan også have ændret funktionalitet, så alle er nødt til at begynde helt forfra.

Ud på aftenen er moralen på holdet lav. Vi føler os snydt af arrangørerne, vores kritiske værktøjer har fejlet, så vi har spildt megen tid. Score-serveren regner forkert, så ingen ved, hvilken plads de har, men vi er nok nær bunden. Imap-ervicen er notorisk ustabil for alle hold, så det er svært at vide, om patches virker, for selv en u-patchet version fejler ofte.

Søndag 10. august

Konkurrencen slutter klokken 14, så i dag bliver et kort run. Jeg frygtede lidt, at vores reversere ville have givet op og forladt os, men der ligger exploits klar, så morgenen starter med, at vi stjæler en masse flag. Det er tiltrængt, men scoreboardet er væk, fordi der er fejl i beregningen af

scores, så vi kan ikke se, hvordan det går os. Til gengæld har arrangørerne lavet en visualisering af angrebene, og den er interessant at kigge på.

Pludselig får vi travlt på sysadm-holdet. Vi ser mærkelige processer på vores server. Processer, som kører i eliza-servicens navn. Vi ser læsning af flagfilen, som efterfølgende bliver sendt til et fremmed hold via programmet "netcat". Det forventede vi ville ske, men vi har ikke fået lavet et værktøj, som kan gøre en hel masse ved det, så det strikker vi sammen ved bordet. Det kører desværre for langsomt, så det er ikke mange flag, vi redder på den måde, for det skal kun lykkes en gang hvert femte minut.

Nu kommer en af arrangørerne hen til bordet og siger, at de har kigget på vores application level firewall og synes, at det er for simpel en løsning, til at de kan tillade den, så den skal vi pille af. Vi har set en hel del problemer med den, så det er ikke det store tab for os. Den er fjernet fra de fleste services allerede.

Siden vi fik adgang til resultatet af SLA-tjekket, var vores opetid tæt på perfekt. Vi var nu nok havnet nær bunden af scoreboardet, men havde vi haft adgang fra dag et, havde det højst sandsynligt set meget anderledes ud, for opetid er bare utroligt vigtig.

Vi ender på en tredjesidste-plads. Det er langt under forventning, men med den sene adgang til SLA-tjekket samt problemer med vores værktøjer er det forståeligt.

Mandag 11. august

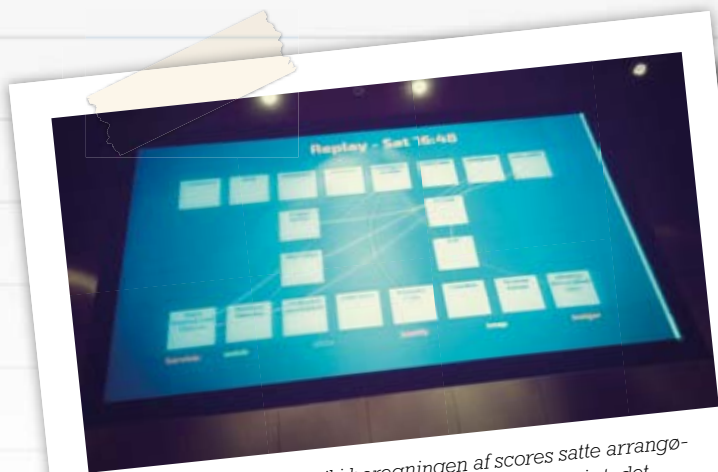
Det hele er slut, og de fleste Defcon-deltagere er taget hjem, men vi har en dag mere. Vi bruger dagen i hotellets poolområde eller på værelset og brainstormer ideer til forbedringer. Nogle går straks i gang med prototyper, mens andre spiller kort eller løser udfordringer. Forberedelsen til næste CTF er altså allerede i fuld gang! Fik jeg sagt, at Gallopsled er seriøse?

Hacking-konkurrencer

Skulle du have fået lyst til at forsøge dig som hacker, er der mange konkurrencer i løbet af året. PROSA afholder en begyndervenlig en af slagsen, så hold øje med kalenderen på Prosa.dk.

Relevante links:

- <https://trailofbits.github.io/ctf/ctf.html>
– Guide til at komme i gang med CTF
- <https://github.com/Gallopsled/pwntools>
– Gallopsleds offentlige værktøjskasse
- <http://www.youtube.com/watch?v=rVwale6CiHw>
– Dokumentar om Defcon
- <https://ctftime.org/> - Kalender over CTFer
- <http://www.youtube.com/watch?v=O8oJ5CMXo3k>
– Kenshoto fortæller om Defcon CTF.

Efter at der blev fundet fejl i beregningen af scores satte arrangørerne en visualisering af angrebene på storskærmen i stedet.

Ingen løn for

Japans regering vil med ny lov skabe et mere fleksibelt arbejdsmarked og gøre det nemmere for japanske virksomheder at tjene penge.

Af Asger Røjle, Tokyo
[prosabladet@prosa.dk]

Japans it-folk vil fortsat have mange timers overarbejde hver eneste uge. Overarbejde kan dårligt undgås i kreative industrier, hvor man giver den en skalle, når opgaven udvikler sig foran en. Det er det samme i øst og vest.

Men i fremtiden vil de ikke modtage en eneste yen i kompensation for disse overarbejdstimer. De får måske en lidt højere løn generelt, men så skal de også være ubegrænset til rådighed, når arbejdet kræver det – uanset hvor mange overarbejdstimer det løber op i.

Det kan meget vel blive hverdagen for tusinder af programmører og systemingeniører i japanske firmaer fra næste år, hvis premierminister Shinzo Abe får sit forslag til en ny arbejdsmarkedslov gennem det japanske parlament. Og det gør han. Hans regeringskoalition har et stabilt flertal bag sig.

Vilkårene for overarbejde aftales i Danmark som en del af ens overenskomst. Anderledes i Japan, hvor lovgivningen slår de grundlæggende vilkår fast, inden man ude i virksomhederne aftaler, hvordan man udmønter det lokalt.

Store dele af Japans erhvervsliv har i de seneste årtier kæmpet med at holde sig konkurrencedygtige i verden, og det japanske industriråd har lagt et tungt pres på politikerne for at få "større fleksibilitet" end før ude i virksomhederne. Denne fleksibilitet handler ikke mindst om, at de gerne vil slippe for at betale deres ansatte de dyre overarbejdspenge, som kræves i lovgivningen.

Den nye arbejdsmarkedslov, som formentlig vedtages i løbet af efteråret, bygger på det princip, at faste mødetider ikke længere giver mening i bestemte "kreative" faggrupper, hvor man knokler, når arbejdet på skærmen foran en kræver det, og holder fri, når det er muligt.

Den slags regler eksisterer allerede for ledelsesjob, akkurat ligesom i Danmark, men nu vil man udvide den type ansættelse, hvor man får en ekstra lønpose hver måned, men aldrig får betaling for de enkelte overarbejdstimer, til en lang række nye faggrupper. En kommission under det japanske beskæftigelsesministerium med tung arbejdsgiverrepræsentation diskuterer i øjeblikket, hvilke faggrupper der kan blive tale om. Men der er ingen tvivl om, at programmører, systemingeniører og andre af PROSA-folkets japanske kolleger bliver omfattet.

"For den slags almindeligt lønarbejde bør man også kunne få overtidsbetaling"

Yasuko Matsuda, medlem af Joho-Forens centralkomité

overarbejde til Japans it-folk

労連

– Princippet om, at kreativt arbejde ikke passer sammen med faste arbejdstider, kunne måske give mening for enkelte af vores fagforenings medlemmer, erkender Yasuko Matsuda, som sidder i centralkomiteén for Joho-Roren, der organiserer en stor del af Japans telekommunikations-arbejdere.

– Men kun for et fåtal.

Yasuko Matsuda kommer selv fra den firmafagforening, der organiserer arbejderne hos NTT Data - den arm af det oprindeligt statslige telefonselskab, som arbejder med dataarbejde.

– Vi har mange systemingeniører og programmører, og den nye lov passer bestemt ikke til deres arbejdsdag, forklarer hun.

– De har ikke ret til selv at fastlægge deres arbejdstid. Det gør deres chef. For den slags almindeligt lønarbejde bør man også kunne få overtidsbetaling, siger hun.

Faktisk rummer den eksisterende lovgivning allerede mulighed for at lave lokale aftaler om undtagelser fra reglerne om arbejdstid og overarbejde, forklarer hun, så hun "er bekymret over, hvad der er Abes egentlige formål med lovforslaget".

I regeringens oprindelige ret forsigtige udspil skulle kun virkeligt vellønnede ansatte med en årsløn på over 10 millioner yen (godt 540.000 kroner) kunne omfattes af de nye undtagelser, hvilket svarer til fire procent af befolkningen.

Joho-Roren – et anderledes fagforeningssystem

Joho-Roren (ICTJ, Sammenslutningen af Informations- og Kommunikationsteknologiarbejdere i Japan) har i dag 222.000 medlemmer. Den består af cirka 260 firmafagforeninger og regionale fagforeninger rundt om i Japan. I Japan er man ikke primært organiseret i forhold til sit fag eller sin uddannelse. Den grundlæggende enhed i organisationen er normalt en firmafagforening, der organiserer alle faggrupper på virksomheden og kollektivt melder sig ind i den nationale sammenslutning, der repræsenterer fuldtidsansatte i sektoren.

Joho-Roren har rødder i det engang magtfulde fagforbund Zendentsu, som i efterkrigstiden havde over 300.000 medlemmer, og som primært organiserede de ansatte i Japans statslige telefonselskab NTT. NTT blev privatiseret og opsplittet i firserne, men 80 procent af Joho-Rorens medlemmer arbejder stadig i firmaer med tilknytning til NTT. Joho-Roren repræsenterer mange af Japans it-folk. Ikke mindst firmafagforeningen for selskabet NTT Data har mange systemingeniører og programmører blandt sine medlemmer. Joho-Roren er medlem af den internationale UNI-sammenslutning, som PROSA også er medlem af.

Men det japanske industriråd presser ihærdigt på i forhandlingerne for at få ændret denne grænse nedad, så op imod 10 procent af befolkningen vil blive omfattet. Og i fagforeningerne er man grumme bekymrede.

Shinzo Abes forslag om ændringer af den japanske arbejdsmarkedslov er en del af hans "abonomics"-projekt - hans recept på at få hevet den japanske økonomi ud af to årtiers krisebevidsthed og skabe ny vækst. Forslaget >>

skal gøre japanske firmaer mere konkurrencedygtige og "gøre det nemmere for dem at tjene penge", som Abe har udtalt.

Joho-Roren har rødder i Zendentsu, en af de stærkeste fagforeninger i efterkrigstidens Japan, som primært organiserede telefonarbejdere i Japans statslige telefonselskaber. I dag er fem etager i organisationens bygning stadig reserveret til firmafagforeninger for forskellige dele af det i dag privatiserede og opsplittede NTT. Men medlemstallet er gået ned i de senere år, ligesom det er på det generelle arbejdsmarked i Japan. Kun 17,7 procent af Japans lønmodtagere er i dag medlem af en fagforening. Derfor prioriterer Joho-Roren meget højt at organisere nye arbejdspladser i den entreprenante it-sektor. I dag har forbundet 222.000 medlemmer, og man har som mål at komme op på 250.000.

– Vi gør en stor indsats for at forbedre arbejdsforholdene for løstansatte arbejdere i vores sektor, forklarer Shinichi Kitano, der også er medlem af Joho-Rorens centralkomité.

– Der er flere og flere løstansatte på japanske arbejdspladser, og vi er nødt til også at have noget at tilbyde dem, siger han.

Han understreger, at Joho-Roren som udgangspunkt er helhjertet "imod" ændringerne i Abe-regeringens forslag. I en tid, hvor "karoshi" (dødsfald på grund af overarbejde) stadig er et problem på japanske arbejdspladser, er det ikke lempelser af arbejdstidsreglerne, der er allermost brug for, mener han.

Men forbundet har næsten ingen politisk magt, forklarer han. Medlemstallet falder, og Det Demokratiske Parti, som var Japans regeringsparti fra 2009 til 2012, og som Joho-Roren har tætte kontakter til, har lidt smertelige nederlag ved de seneste valg. Man kunne med danske øjne frygte, at truslen om outsourcing af it-opgaver til Kina og Indien ville svække modstanden yderligere.

– Jo, selvfølgelig er vi bekymrede. Japanske it-folks lønninger er fem gange højere end i Kina og Indien, siger Yasuko Matsudo.

Men det er ikke så stort et problem som andre steder. NTT-firmaerne og andre japanske firmaer opererer på japansk, og sprogbarrieren begrænser omfanget af outsourcing.

Joho-Roren er medlem af den samme internationale paraplyorganisation, UNI, som PROSA er medlem af. Og Shinichi Kitano er i den nuværende situation taknemmelig for al den internationale støtte og hjælp, han kan få.

– Men først skal vi overbevise japanerne selv, siger han. Vi må appellere til japanske lønarbejdere i denne sag. Det er kun dem, der vil kunne lægge pres på Abe-regeringen, siger han.

"Abenomics"

Japans premierminister, Shinzo Abe, har fremlagt en økonomisk strategi for Japan, som er markedsført i hele verden som "abenomics".

Abenomics består af "tre pile":

- En kickstart med store offentlige investeringer
- Meget lempelig adgang til penge
- Den "tredje pil", som er gevaldigt forsinket i forhold til de to første, består af reformer med det formål at styrke det japanske erhvervslivs konkurrencedygtighed i verden.

Abe-regeringen vil ifølge en "vækstplan", fremlagt i juni i år, sænke selskabsskatten og svække reguleringer af landbruget, sundhedssektoren samt arbejdsmarkedet. Den nye arbejdsmarkedslov, som regeringen foreslår, vil skabe mulighed for, at langt flere faggrupper kan undtages fra lovens bestemmelser om, at man skal have betaling for overarbejde ud over otte timer om dagen og 40 timer om ugen. Disse undtagelser vil blandt andet omfatte professionelle it-folk.

INDTJENING

frem for alt

Kampen imod softwarepatenter, for datasikkerhed og for en regulering af erhvervslivet, der tager samfundsmæssige hensyn. Det er klassiske PROSA-holdninger, som bliver udfordret af en ny handelsaftale, kaldet TTIP.

Af Bjarke Friberg, faglig konsulent i PROSA
[bfr@prosa.dk]

Skal virksomheder, der føler sig angrebet på pengepungen, kunne indklage stater for et nyt og særligt voldgiftssystem, som skal beskytte erhvervsinteresser langt bedre end i dag? Og skal stater kunne forbyde overførsel af personfølsomme data til udlandet, hvis der for eksempel er frygt for sikkerheden – eller er dette blot en handelshindring? Er strammere regler mod softwarepatenter et overgreb på virksomhedernes ret til indtjening?

Det er spørgsmål som ovenstående, der er centrale i forhandlingerne om en ny handelsaftale mellem EU og USA, kaldet Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP). Ikke fordi der er specielt fokus på it-politiske spørgsmål, men fordi hovedtemaet for TTIP er såkaldt "tekniske handelshindringer". Det vil sige områder, der indtil videre har været undtaget fra global frihandel på grund af samfundshensyn som miljø, folkesundhed, kultur eller lignende – men som en del af virksomheder blot anser som beskyttelse af nationale industrier.

Et hovedspørgsmål i forhandlingerne er helt konkret, hvordan den slags tvister skal kunne afgøres – og i hvor høj grad der kun skal tages hensyn til handel, eller om andre hensyn også skal kunne tælle.

Voldgiftssystem med slagside

– Det suverænt mest kontroversielle tema ved TTIP er forslaget om et nyt voldgiftssystem, hvor virksomheder skal kunne indklage en enkeltstat, hvis de forventer at tjene mindre på grund af ny lovgivning, kunne Kenneth Haar fra forskningscenteret Corporate Europe Observatory fortælle til en forsamling af PROSA-medlemmer og andre interesserede en aften i august. Mødet var kommet i stand på initiativ fra PROSAs ungdomsudvalg U35, men havde tiltrukket deltagere på tværs af alder og fagforeninger.

For Kenneth Haar er netop voldgiftssystemet en hovedanke, idet han frygter en glidebane. Aftalen i sig selv vil næppe tillade enkeltprodukter, der i dag er forbudt i Danmark og EU. Eksempelvis klorbehandlede spisekyllinger, tilsætningsstoffer i kosmetik eller for så vidt softwarepatenter, der

i dag er forbudt på papiret, men tilladt i form af "computer-implementerede opfindelser". Til gengæld tror Kenneth Haar, at truslen om særtribunaler i voldgiftssystemet kan føre til større tilbageholdenhed med ny lovgivning, som virksomheder vil kunne opfatte negativt. Andre TTIP-kritikere som teknologijournalisten Glyn Moody frygter på den baggrund for "ACTA ad bagdøren", med henvisning til aftalen, der i 2012 blev nedstemt af EU-parlamentet – efter pres fra PROSA og mange andre. ACTA skulle blandt andet sikre private firmaers ejendomsret til immaterielle produkter, men kritikere frygtede for større overvågning og mindre frihed på nettet. Kenneth Haar vil dog ikke gå så langt som Glyn Moody:

– De sidstnævnte temaer skal også forhandles under TTIP, men først senere, så her er det endnu for tidligt at spørge konkret om resultatet.

Hvad er TTIP?

TTIP er en planlagt frihandelsaftale mellem USA og EU, forhandlet parallelt med en tilsvarende aftale for Canada og EU. Målet er større gensidig markedsadgang og åbning af nye sektorer for samhandel og investeringer. Tilhængerne ser øget vækst og arbejdspladser, kritikerne frygter for mere magt til transnationale selskaber. Blandt andre Tyskland er gået imod et nyt voldgiftssystem, men har ikke krævet ændringer i EU's forhandlingsmandat.

Relevante links:

Corporate Europe Observatorys kritiske blik på TTIP
<http://corporateeurope.org/tags/ttip>

EU-kommissionen informationer om TTIP
<http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip/>

Glyn Moodys analyse af TTIP-forhandlingerne
<http://opendotdotdot.blogspot.dk/>

Valgfrihed giver langt bedre fremmøde

Langt færre ledige PROSA-medlemmer får sanktioner for udeblivelse fra møder med a-kassen, efter at nyt bookingsystem er sat i søen.

Af Stine Nysten
[sny@prosa.dk]

85 procent af a-kassens lovpligtige samtaler gennemføres nu til den aftalte tid. Det er en betydelig stigning i forhold til, hvordan det så ud for bare et halvt år siden.

Anne Grethe Hansen, der er regionsleder i Min A-kasse, er ikke i tvivl om årsagen.

– Udviklingen vendte nemlig præcis i februar måned, hvor vi tog vores nye bookingsystem i brug, siger hun.

Er du ledig, har du pligt til at komme til samtale i a-kassen, når du indkaldes.

– Desværre havde vi, før det nye bookingsystem blev indført, en del udeblivelser med den konsekvens, at vi måtte lukke for dagpengene i en eller flere dage. Den slags sanktioner har vi nu heldigvis meget færre af, siger Anne Grethe Hansen.

Bookingsystemet er designet til, at du selv går ind og booker en tid, der netop passer dig, når du skal til samtale i a-kassen. Med det nye system er antallet af udeblivelser faldet markant.

– Det, at medlemmet nu selv er medbestemmende, betyder, at samtalen lægges på et tidspunkt, hvor det giver mening for medlemmet. Det kan være, at transporten er afgørende, det kan være, at en børnefødselsdag er afgørende, eller der kan være helt andre ting, der spiller ind, når vores medlemmer skal booke samtalen hos os, siger Anne Grethe Hansen.

Selvom bookingsystemet åbner for flere muligheder, så har hun et godt råd til dem, der skal til samtale.

– Det er selvfølgelig de medlemmer, som hurtigst får booket, der har de fle-

ste tider at vælge imellem. Så hvis du vil have den største valgfrihed, så book så snart, du får muligheden, siger Anne Grethe Hansen.

Udbetaling af feriedagpenge

Som ledig har du ret til få feriedagpenge fra a-kassen. Det giver dig mulighed for at holde ferie - altså også selv om du er ledig. Feriedagpengene udbetales fra a-kassen og udgør samme beløb som dagpengene. Forskellen er, at du skal meddele a-kassen og jobcenteret, at du holder ferie. Dermed skal du ikke stå til rådighed i perioden. Du kan ansøge om feriedagpenge på en blanket, som du finder på a-kassens selvbetjening.

Men du skal være opmærksom på det første spørgsmål på blanketten om egne optjente feriepenge. Her er blanketten forudfyldt op til 25 feriedage i alt, men rigtigt mange ledige har ikke økonomisk dækning til 25 feriedage, pointerer Anne Grethe Hansen, der er regionsleder i Min A-kasse.

– Kig derfor grundigt på det feriekort, du har fra din tidligere arbejdsgiver, og noter det antal dage, som arbejdsgiveren har oplyst på dit feriekort, du har økonomisk dækning for, siger hun.

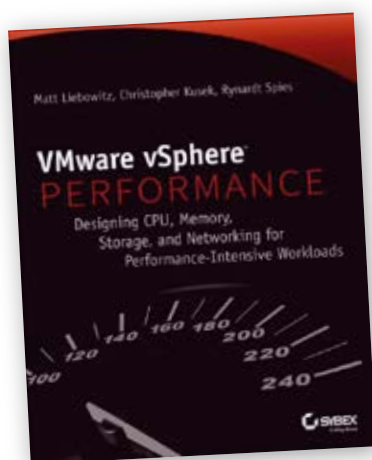
Mistet dagpengeret

Der debatteres i øjeblikket i flere medier om ledige, der har mistet dagpengeretten. I skrivende stund har PROSA 116 medlemmer, som er på den midlertidige arbejdsmarkedsydelse og dermed risikerer at miste dagpengeretten.

Bøger med rabat

til PROSA-medlemmer

VMware vSphere Performance: Designing CPU, Memory, Storage, and Networking for Performance-Intensive Workloads

Matt Liebowitz, Christopher Kusek, Rynardt Spies
ISBN 9781118008195

Covering the latest VMware vSphere software, an essential book aimed for solving vSphere performance problems. VMware vSphere is the industry's most widely deployed virtualization solution. However, performance problems are inevitable and require an in-depth understanding of the interaction and relationship between software and hardware. Aimed at VMware administrators and engineers and written by a team of VMware experts, this resource provides guidance on common CPU, memory, storage, and network-related problems. Plus, step-by-step instructions walk you through techniques for solving problems and shed light on possible causes behind the problems.

Vejl. pris 486,-

Du sparer 20%

TILBUD 388,-

Certified Ethical Hacker (CEH) Cert Guide

Michael Gregg

ISBN 9780789751270

Learn, prepare, and practice for CEH v8 exam success with Certified Ethical Hacker (CEH) Cert Guide from Pearson IT Certification, a leader in IT certification.

- Master CEH exam topics
- Assess your knowledge with chapter-ending quizzes
- Review key concepts with exam preparation tasks
- Practice with realistic exam questions on the CD

Certified Ethical Hacker (CEH) Cert Guide is a best-of-breed exam study guide. Leading security consultant and certification expert Michael Gregg shares preparation hints and test-taking tips, helping you identify areas of weakness and improve both your conceptual knowledge and hands-on skills. Material is presented in a concise manner, focusing on increasing your understanding and retention of exam topics.

Vejl. pris 441,-

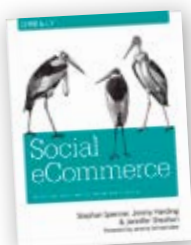
Du sparer 20%

TILBUD 352,-

Social eCommerce: Increasing Sales and Extending Brand Reach

Stephan Spencer, Jimmy Harding, Jennifer Sheahan

ISBN: 9781449366360

Want to make money online? Then ignore social media at your own risk. Social media is vital if you want your business to thrive, and though you can't control the conversations, you can influence them. This book will teach you how. If mismanaged, social media can create more noise than signal. It can be a time and energy suck—for you and your audience. Or worse still, it can become an echo chamber for negative PR.

Vejl. pris 316,-

Du sparer 20%

TILBUD 252,-

Designing Mobile Payment Experiences: Principles and Best Practices for Mobile Commerce

Skip Allums

ISBN 9781449366193

Now that consumer purchases with mobile phones are on the rise, how do you design a payment app that's safe, easy to use, and compelling? With this practical book, interaction and product designer Skip Allums provides UX best practices and recommendations to help you create familiar, friendly, and trustworthy experiences. Consumers want mobile transactions to be as fast and reliable as cash or bank cards. This book shows designers, developers, and product managers—from startups to financial institutions—

how to design mobile payments that not only safeguard identity and financial data, but also provide value-added features that exceed customer expectations.

Vejl. pris 273,-

Du sparer 20%

TILBUD 218,-

Virtualizing SQL Server with VMware: Doing IT Right

Michael Corey, Jeff Szastak, Michael Webster

ISBN 9780321927750

The start-to-finish guide to virtualizing business-critical SQL Server databases on VMware vSphere 5. By virtualizing business-critical databases, enterprises can drive far more value from existing IT infrastructure. But squeezing maximum performance out of a virtualized database instance is an art as much as a science. This indispensable start-to-finish guide brings together all the techniques, tips, and insights you need to succeed.

Vejl. pris 340,-

Du sparer 20%

TILBUD 272,-

FACTUM BOOKS

Få 20% rabat hos FACTUM BOOKS
– følg linket til FACTUM BOOKS viaprosa.dk
og få rabat på bøgerne.

Halmstedgade 6 · 8200 Aarhus N · Tel. 86 10 03 38 · info@factbooks.dk · www.factumbooks.dk

[AALBORG]

Intro til OpenStack

Kom og få en introduktion til platformen OpenStack, hvad den kan og ikke mindst, hvorfor den er så populær blandt nogen af verdens største virksomheder.

OPLÆGSHOLDER:

Søren Hansen har været en af de danske drivkræfter fra OpenStack platformen. Han er én af core developers på Openstack projektet og har erfaring med både open source, cloud computing og ikke mindst virtualisering fra sin tid som udvikler hos Canonical, der står bag den populære Debian-baserede Linux-distribution Ubuntu.

DATO Torsdag den 9. oktober kl. 17.00-21.00

STED Cassiopeia, Selma Lagerlöfs Alle 300, Aalborg Ø

[AARHUS]

MongoDB warstories

NoSQL er efterhånden en del af hverdagens it-landskab. MongoDB er den mest populære variant. Kom og få en basal introduktion til den skemaløse NoSQL database MongoDB. Hør om, hvordan e-economic bruger den – de har nemlig kørt MongoDB som det primære datastore på deres applikation debitoor.com i over 2 år. Hør også om, hvordan e-economic udnytter MongoDB i implementeringen af deres REST API, som taler JSON samt:

- Forskelle ift. en relationel database
- Datamodellering; tommelfinger-regler
- Sikkerhed - hvordan undgår vi JSON-injection
- Multi tenancy (hver bruger har sine egne data, som kun hun/han kan se)
- Patching - hvordan vi ændrer datamodellen, mens systemet kører, uden nogen nedetid
- Hvorfor havde vi to timers nedetid?

OPLÆGSHOLDER:

Allan Ebdrup, founder, Copenhagen Code. Allan Ebdrup har studeret Datalogi i Aarhus og København. Han har arbejdet som selvstændig it-arkitekt, enterprise-arkitekt og er nu Team- og Techlead hos e-economic.

DATO Torsdag den 16. oktober kl. 17.00-20.00

STED PROSA Aarhus, Møllegade 9-13, 8000 Aarhus C

[AARHUS]

Geek Tuesdays i Aarhus

Geek Tuesdays arrangeres af PROSAs ungdomsudvalg U35 i Jylland. Er du fyldt 35 og stadig føler dig ung, så er du også velkommen til at deltage.

TID: Anden tirsdag i hver måned

STED: PROSAs lokaler i Møllegade 9-13, 8000 Aarhus C

TILMELDING

Skriv til Bo Sundgaard: bos@prosa.dk

TIRSDAG DEN 14. OKTOBER
KL. 17.00-21.00

Månedens tema er it-sikkerhed. Vi afprøver nogle af de mange værktøjer, som findes inden for forensic-computing og it-security. Oplægsholderen medbringer sin nyindkøbte WIFI Pineapple og introducerer mødet.

TIRSDAG DEN 11. NOVEMBER
KL. 17.00-21.00

Månedens tema er LEGO Mindstorms, herunder robotbygning og programmering. Robotterne kan programmeres i LEGOS simple miljø eller vha. Java eller C.

[KØBENHAVN]

User Experience Design: **Design den gode oplevelelse**

Kurset giver dig indsigt i at bruge praktiske værktøjer til at støtte op omkring et udviklingsprojekt med din slutbruger i centrum. Du får praktisk viden om, hvordan du kan kvantificere og kvalificere oplevelser for en slutbruger i et it-system.

En slutbruger af et it-system har altid en forventning om, at oplevelser vil indtræffe i brugen af systemet. Det er derfor vigtigt at vide, hvilken form for forventninger, der skal indfries. Design derfor dine kunders oplevelser – før dine kunder definerer dem for dig. Oplevelser i et digitalt system kan bidrage til, at brugeroplevelsen i højere grad bliver interessant og relevant. Efter kurset kan du tage højde for, hvordan en bruger oplever dit it-system, herunder:

- Udarbejde en User Experience strategi
- Forstå og fortolke dine kunders oplevelser
- Omsætte dine ideer til konkrete oplevelseskoncepter
- Designe den gode oplevelse

Der kræves ingen særlige forudsætninger for at deltage på kurset.

OPLÆGSHOLDER:

Dorthe-Maj Jacobsen, User Experience Designer og Founder af cph:UX, har arbejdet i it-branchen siden 1998 og har en videregående uddannelse i User Experience Design fra Aalborg Universitet.

DATO Mandag den 29. september kl. 17.00-20.00

STED PROSA København, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

[KØBENHAVN]

DIGITALE TENDENSER

Hvilke trends tegner sig inden for digitalt design? Hvilken retning bevæger digital kommunikation sig i? Kom og hør om tendenser – både på form, indhold og layout. Skal vi skrue op eller ned for teksten? Hvad med video og billeder? Og loadhastigheder? Hvad med apps, services og det enkle flow?

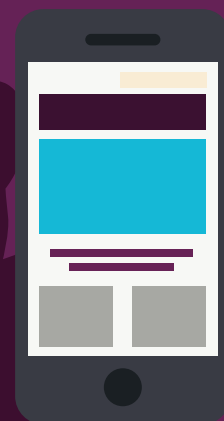
Kom og bliv inspireret. Hør, hvad du og din organisation kan gøre, for at jeres digitale løsninger bliver bedre nu og få en ide om, hvad fremtiden bringer. Vi tager udgangspunkt i en række eksempler, og du får rig mulighed for at byde ind med spørgsmål. Du kan også få et bud på konkrete forslag til netop dine digitale løsninger.

OPLÆGSHOLDER:

Casper Hach er senior interface designer i 1508. Han har en passion for webfonte og branded funktionalitet og efterstræber altid at kombinere godt design med den seneste teknologi – naturligvis med et højt niveau af brugervenlighed.

DATO Onsdag den 24. september kl. 17.00-20.00

STED PROSA København, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

[KØBENHAVN]

Har du en **LEDER** i maven?

Her er workshoppen til dig, der overvejer, om du skal gå leder-/team ledervejen i din karriere og gerne vil et skridt nærmere en beslutning. På workshoppen ser vi nærmere på den moderne lederrolle; på kompetencer, funktioner og roller i ledelse. Vi løfter også sløret for dilemmaer og udfordringer. Er du f.eks. klar til ikke længere nødvendigvis at være den fagligt dygtigste? Og til at dine nye kolleger er andre ledere? Du får:

- Inspiration til at identificere egne lederkompetencer
- Input til udvikling af dine kompetencer og til at bringe dem i spil
- Introduktion til forskellige værktøjer, der kan bringe dig nærmere en afklaring af, om ledelse er noget for dig

Workshoppen byder på oplæg og små øvelser, der giver en forsmag på og afklaring i forhold til ledelse.

OPLÆGSHOLDER:

Lotte Colberg, cand.merc.hrm og systemisk proceskonsulent, har gennem de sidste 15 år arbejdet med mange facetter inden for organisations-, leder- og medarbejderudvikling – fra coaching, træning og undervisning af ledere og medarbejdere til større organisationsudviklingsprojekter.

DATO: Mandag den 22. september kl. 17.00-21.00

STED: PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

[KØBENHAVN]

Introduktion til

Mobile HTML Apps med JQuery

Lær at lave mobile applikationer med HTML5. Kom og lær, hvordan HTML5, CSS3 og JavaScript kan bruges til at lave mobile applikationer, der fungerer på tværs af iPhone, Android & Windows Phone. Vi vil også se på, hvordan applikationen kan gøre brug af REST-services til visning af data.

DELTAGERKRAV:

- Fortrolig med HTML og CSS
- Kendskab til Javascript
- Seneste version af Google Chrome er installeret
- En Google konto (til hosting via Google Drive)

UNDERVISERE:

Flemming Bregnvig driver virksomheden loopme, hvor han gennem de sidste 7 år har fungeret som freelancekonsulent på diverse web-applikationer, og Jens Nerup er freelancekonsulent i BARKODE ApS, hvor han arbejder som Senior Software Engineer.

DATO: Torsdag den 2. oktober kl. 17.30-21.00

STED: PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

[KØBENHAVN]

Fagligt kursus: **Genererende støj på kontoret**

Mange kolleger deler kontor, enten i mindre grupper eller i et storrumskontor. Derfor bliver langt de fleste udsat for genererende støj. Det giver ikke høreskader, men det nedsætter koncentrationsevnen og får os til at føle os trætte. Det er muligt at løse langt de fleste problemer med støj ved en kombination af organisatoriske og tekniske løsninger samt adfærdsregulering. Er du en af dem, der deler kontor med andre, eller er du af andre grunde generet af støj, så kom og hør om:

- Hvorfor er genererende støj et problem for koncentrationsevnen - hvad sker der "i hovedet på os"?
- Hvornår er man generet af lyd?
- Hvad betyder det, når akustikken er dårlig, og hvad kan vi gøre for at løse problemet?

OPLÆGSHOLDER:

Per Møberg Nielsen fra Akustik Aps har mange års erfaringer i rådgivning inden for støj og akustik.

DATO: Onsdag den 8. oktober kl. 17.30-19.30

STED: PROSA, Vester Farimagsgade 37A,
1606 København V

[KØBENHAVN]

PITCH-TEKNIK

– sådan sælger du din ide

Bliv bedre til at kommunikere dine projekter, produkter og kompetencer! Lær, hvordan du pitcher på en troværdig, saglig og sælgende måde.

I det gode pitch kan den, du vil tiltrække, se værdien i det, du tilbyder. Med det samme. Du skal vise, at du kommer med løsningen på et problem eller et behov. Du skal opbygge en relation og skabe tillid. Det gælder uanset, om du sælger et produkt, en ide eller et projekt. Derfor vil du på kurset få værktøjer til og blive inspireret til, hvordan du finder de argumenter og budskaber, der giver mening for lige præcis den målgruppe, du vil tiltrække. Du bliver inspireret til at finde din egen personlige stil, når du pitcher, så du optræder troværdigt og tillidsskabende. Der vil være oplæg, dialog og øvelser.

OPLÆGSHOLDER:

Annette Bjerre Ryhede er indehaver af ARTIKULATION og har siden 2005 undervist, coachet og rådgivet over 2500 ledere, politikere, frivillige, vidensmedarbejdere og studerende i mundtlig kommunikation, undervisnings- og præsentationsteknik, retorik og personlig gennemslagskraft.

DATO: Onsdag den 5. november kl. 17.00-20.00

STED: PROSA, Vester Farimagsgade 37A,
1606 København V

PROSA

Forbundet af It-professionelle • Association of IT Professionals • prosa.dk

København – Forbund og Min A-kasse

Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V

Kontortid: kl. 9-15 Tlf.: 33 36 41 41
mandag dog kl. 10-15 Fax: 33 91 90 44

Flere oplysninger på www.prosa.dk

Aarhus

Møllegade 9-13
8000 Aarhus C

Kontortid: kl. 10-15

Odense

Overgade 54
5000 Odense C

Kontortid: kl. 10-15

E-mail:

medlemsreg@minakasse.dk
prosa@minakasse.dk
formand@prosa.dk
faglig@prosa.dk
prosa@prosa.dk

Formand, næstformand, forbundssekretærer og lokalafdelinger

Henvendelse omkring hastesager kan uden for PROSAs åbningstider ske direkte til de fagligt valgte på nedenstående telefonnumre og e-mailadresser:

Niels Bertelsen

Formand

Direkte: 33 36 47 67
Mobil: 40 11 41 23
E-mail: nib@prosa.dk

Hanne Lykke Jespersen

Næstformand

Direkte: 87 30 14 05
Mobil: 28 88 12 47
E-mail: hj@prosa.dk

Mikkel Nonboe

Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 47
Mobil: 42 31 82 89
E-mail: mno@prosa.dk

Erik Swiatek

Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 23
Mobil: 27 60 11 75
E-mail: ers@prosa.dk

Carsten Larsen

Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 98
Mobil: 29 62 02 95
E-mail: cla@prosa.dk

PROSA/CSC

Vester Farimagsgade 37A
1606 Kbh. V
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/SAS

Formand: Annette Hansen
Engvej 165, 2300 Kbh. S
Tlf.: 29 23 41 14

PROSA/OFFENTLIG

Vester Farimagsgade 37A
1606 Kbh. V
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/STUD

Overgade 54
5000 Odense C
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/VEST

Møllegade 9-13
8000 Aarhus C
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/ØST

Vester Farimagsgade 37A
1606 Kbh. V
Tlf.: 33 36 41 41

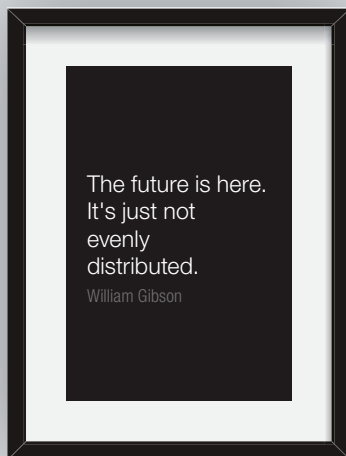
Af Kurt Westh Nielsen
Redaktør
[kwn@prosa.dk]

Tættere på det digitale nirvana

Bras eller vidundere? Nutidens smartphones afspejler de paradokser, informationsteknologi altid har baseret sig på.

Min nyligt indkøbte smartphone er nok den digitale enhed, der kommer nærmest det, der kan betegnes som en våd, digital drengedrøm. Skærmen er god nok til at læse lange tekster. Multicore-processoren er hurtig nok til at kunne følge med et brugervenligt og attraktivt operativsystem. Hukommelsen er rigelig nok til at dække mine app- og databehov.

Konnektiviteten i smartphonen er i orden, og kamera og mikrofoner er de bedste, jeg har for hånden. På den måde har teknologien dramatisk givet mig muligheder, som jeg ikke ville have gisnet om for 20 år siden. Jeg kan tilmed hundse rundt med telefonen via talekommandoer. Jeg kan vinke og vifte til den og få den til at adlyde næsten hver gang, selv om jeg føler mig som en tosse. Alle telefonens sensorer har udviklingsingeniører gjort en kraftanstrengelse for at udnytte. Og jeg værdsætter alle disse lyksaligheder – lige indtil batteriet løber tør. For på trods af gentagne profetier om nye og forbedrede batterier sakker den detalje bagud og giver knas, når den potente hardware skal levere varen.

“Fremtiden er her allerede – den er bare ikke særlig jævnt fordelt”. Citatet tilskrives science fiction-forfatteren William Gibson og stammer fra sidste århundrede. Det rinder mig i hu, når jeg ser kirurger kæmpe med elektroniske patientjournaler, som de kun delvis kan

tilgå, mens de beder en praktiserende læge om at faxe patientens EKG.

Eller når jeg for 117. gang opdaterer Java-komponenter for at anvende min netbank, mens jeg nemt kan lave en scanning af mit pas, som rejsebureauet har bedt om, via et teknologisk mirakel til få hundrede kroner kaldet en multifunktionsprinter.

Vi omgiver os med den slags teknologiske paradokser over-

alt, og jeg tror ikke, der er udsigt til, at det ændrer sig. Men fremdriften er der imidlertid. Det er tempoet mod utopien om det digitale nirvana, der er uforudsigeligt. Og jeg kan stadig begejstres over de konstante muligheder for, at lommer af fremtiden bliver bredt tilgængelige.

DANMARK

PP

Sorteret magasinpost MMP
ID-nr. 42091

Afsender: PortoService, Fabriksvej 6, 9490 Pandrup

Synspunkter på denne bagside er ikke nødvendigvis udtryk for PROSAs holdning.

Ændringer vedr. abonnement ring venligst 3336 4141 eller e-mail til: bladservice@prosa.dk